Putování po Zadní Indii

Zadní Indie 2019

Brno 2020

Co na to říká naše dnešní doba?
Očima žasnem, scházejí nám slova
(W. S., sonet 106)

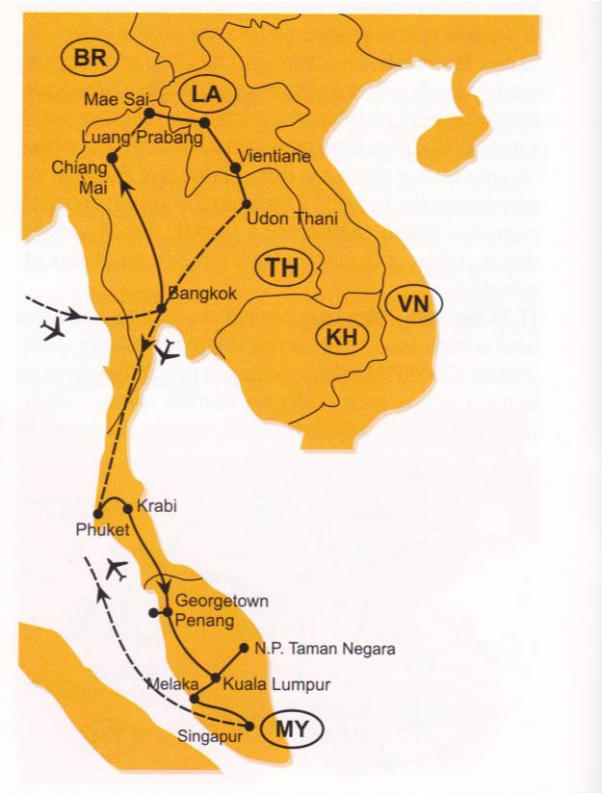

24. 11. 2019
- Minibus
- Čičmany slaví všude
- Bordel okolo cesty
- Ráno dýmky na cestě, vaří kukuřici
- Na rovině hezčí vsi jak v horách
- Naložená motorky
- Bezpečná vzdálenost
- Provoz konstrue
První etapa cesty do Vietname probíhala nejjednodušeji, letěl zase vozek pro další cestující, ale jsme byli první. Silnice připomínala tankodrom a místy nebyla vůbec.
U jeden už je se nedělá nic-
kukuřice a ani i polínka.

Chystání

Když Jiřík N. navrhl výlet do Asie, nadšeně jsem souhlasil. Až později mi došlo, že odjet na měsíc do ciziny znamená nejen spoustu chystání a příprav, ale hlavně dodělat všechny resty, podat daňová přiznání, zadat platby, doplnit účtování a srovnat se s řemeslníky, kteří do odjezdu stejně nestihnou všechno dokončit. Ale couvnout už se nedalo, proto byly poslední týdny před odletem poněkud hektické.

Přípravy na cestu samotnou složité nebyly. Doktoři do nás napíchali injekce proti zhoubným bakteriím, v lékárně jsme pro klid duše doplnili další patáky – jak se ukázalo, zcela zbytečně, nic jsme nastěstí nepotřebovali. Ale možná to byl jen výsledek pravidelného užívání osvědčeného léku – staré dobré skotské whisky. Vydržela mi skoro po celou cestu.

Jeli jsme do tropů, ale jen trička a krátké kalhoty nestačily. Do chrámů byly dlouhé kalhoty podmínkou a návrat v prosinci si žádal nabalit i péřovku a svetr. A dobře jsem udělal – klimatizace běžela naplno nejen v letadlech, ale i v autobusech jsme se choulili zimou. Další užitečnou pomůckou byl sfork – kombinace vidličky se lžičkou umožnila se najíst i tam, kde dávali místo příboru jen tyčinky. Nezbytný byl také termohrnek, cukr a čaj – skoro v každém hotelu byla varná konvice. Zato zbyteč-

né se ukázaly kolíčky a prací prášek. Prát se sice dalo, ale usušit prádlo při stoprocentní vlhkosti v monzunové oblasti prostě nešlo. Naštěstí se vždy dala najít čínská prádelna a za malý obnos bylo prádlo za dvě hodiny čisté, suché a vyžehlené.

Vlastně jsme jeli docela nalehko, alespoň srovnám-li naše kufry s váhou a velkostí zavazadel ostatních přátel. Váhu mého zavazadla zvyšovaly dva foťáky a půl tuctu objektivů. K tomu nezbytné baterie, nabíječky a hlavně paměťové karty, které jsem před odletem ještě rychle dokupoval. Vše jsem měl raději dvakrát, ale oba Nikony spolehlivě sloužily bez jediné komplikace.

Cestovali jsme s CK Nomád a informace o programu se zdály být dosti kusé, nakonec se však ukázalo, že obsahovaly vše podstatné a nic zásadního jsme nepostrádali.

1 Bangkok (10. listopad)
2 Chiang Mai (12. listopad)
3 Chiang Rai(16. listopad)
4 Sop Ruak (18. listopad)
5 Pakhbang (19. listopad)
6 Luang Prabang (20. listopad)
7 Vang Vieng (22. listopad)
8 Udon Thani (24. listopad)

9 Phuket – Phi-Phi (24. listopad)
10 Krabi (25. listopad)
11 Penang (28. listopad)
12 Luala Lumpur (30. listopad)
13 Taman Megara (2. prosinec)
14 Malaka (4. prosinec)
15 Singapore (5. prosinec)

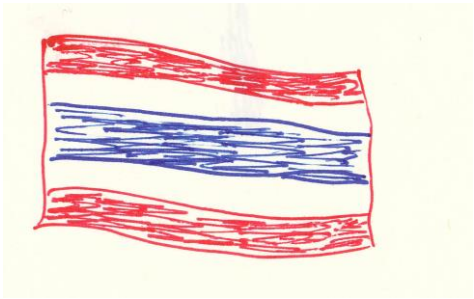
Odjezd!

Deštivá sobota 9. listopadu 2019. Vlak má zpoždění a nouzové brněnské nádraží zvané dolní moc náladu nezlepšuje. Nicméně jsme bez problému dorazili do Prahy na letiště, kde jsme se poprvé všichni sešli:

Jirka a Alena Neumanovi (Jirka se silou svého ega stal vedoucím, který za všechno může a musí vše zařídit)
Jiří a Dáda Vondálovi
Svaťa a Dana Kutějovi
Ivan, Jiřina a Hanka Cetlovi
Jindřich z Ústí
Josef a Katka Dvořákovi (jediní z nás byli mladší, ostatní byli postarší mladě se cítící důchodci)

Airbus 380 bylo letadlo obrovské a pohodlné. Letuškám (Emirates) to slušelo velmi. Servíroval se kuskus s mozarellou jako předkrm, kuře s noky v omáčce a sladký desert. Chardonnay bylo rovněž výborné. K pozdní večeři houstička a čokoláda a dobré červené. Z legrace jsem požádal letušku o plyšového tučňáčka a fakt jsem ho dostal, teď ho má Bětka.

Letadlo bez turbulencí a skoro potichu doletělo po pěti a půl hodinách do Dubai. Bylo už po půlnoci, ale pro nás teprve večer. Pokračovali jsme opět Airbusem 380 do Bangkoku. Šestihodinový let už byl ve znamení všeobecné otupělosti. Snídaně byla hodně pozdní a slabá – žádné víno, vajíčka z prášku či co a málo kávy.

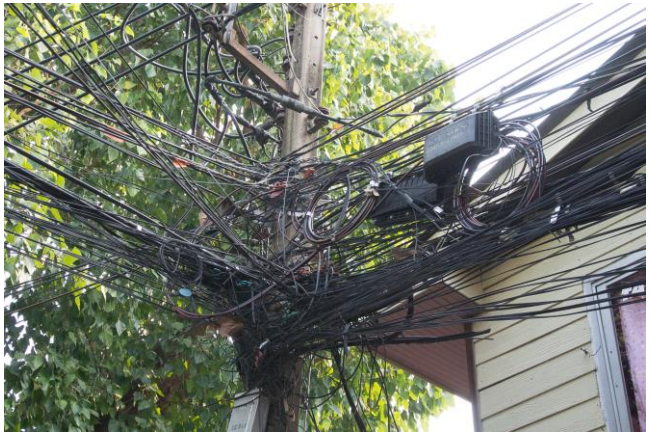

Bangkok, Chinatown

Celý let z Prahy nám vrtalo v hlavě, co si počneme v Bangkoku, pokud tam nebude náš průvodce. Měli jsme adresu prvního hotelu, ale to bylo všechno. Prý ho nemůžeme minout.

No, neminuli jsme. Aleš nás už čekal, nepřehlédnutelně se odlišující od hordy ostatních průvodců. Kromě decentního tetování a stylového hipísáckého oblečení jeho lehce exotický zjev doplňovala ještě důležitá brašna s penězi na celou cestu pro všechny, kterou odkládal, jen když šel do sprchy. Celou cestu se o nás skvěle staral.

Vyšli jsme z klimatizovaného letiště a padlo na nás vedro, sice jen 30°C, ale dusno jako v prádelně. No, zvykli jsme si brzo. Taxíkem jsme se přesunuli do čistého malého hotýlku. Večeře či oběd se konala na ulici, jídlo bylo přiměřeně pálivé a dobré. A takhle to bylo celou cestu – ubytování skromné, ale čisté, a na ulici více či méně hlučné velký výběr dobrého jídla.

Po večeři nás Aleš vedl na MHD. Čekali jsme autobus, ale ukázalo se, že to byla ta plavba lodí, slíbená v itineráři cestovky. Loď jela svižně a vše dirigoval plavčík pískáním své námořní píšťalky, která se používá už od časů admirála Nelsona. Korpulentní nacpávačka nás vtlačila do lodi a na molu urychlovala pohyb cestujících. I na řece se jezdí, tedy pluje vlevo. V dopravě je vůbec chaos, ale i přes agresivitu tuk-tuků se nic nestává, rušná ulice se dá v klidu přejít za plného provozu. Chce to jen zvyknout si na skutečnost, že žádná pravidla nejsou. Kde se dá projet autem, jezdí auta v obou směrech, kde to nejde, jezdí tuk-tuky, a kde ani ty neprojedou, je nutno dávat pozor na motorky.

Lístky na loď

Takto jsme dopluli až do **čínské čtvrti**. To byl tedy ZÁŽITEK. Všechno svítilo, hučelo, troubilo a křičelo. Po chodníku se projít nedalo, všude samé stánky s jídlem, prodejci losů a také všelijakých potvor mořských i zemských. Ani plivnout na zem nešlo, jak byly všude davy Číňanů, i když i Evropanů tu bylo také zbytečně hodně. Thajci prostě doma nevaří a večer vyrážejí i s dětmi najíst se na ulici. Je to levné a rychlé. Kupodivu zde bylo jen minimum stánků se suvenýry.

Chodník, hustě zastavěný stánky, lepil jak čerstvě olíznutá známka. Dodnes nevím, co všechno se tam vařilo, smažilo a pálilo. Vlastně jsem ani nic zvláštního neochutnal, ještě jsem si netroufal. Z ovoce jsem znal jen ananas, občas pomeranč či meloun. Jídlo, co se dalo považovat za normální a známé, moc vábně nevypadalo. Hygiena se

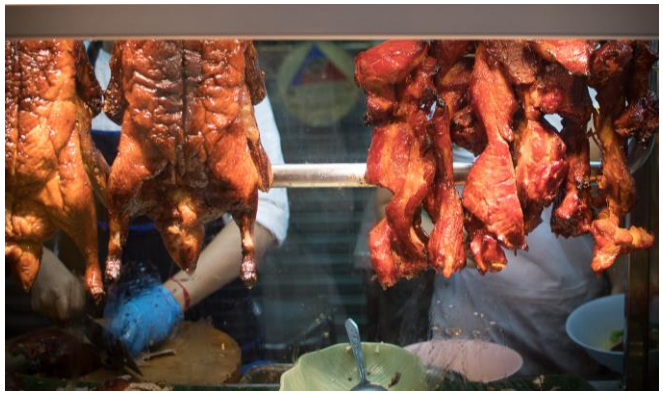
zdála otřesná, teprve až za pár dnů jsme poznali, že to není tak strašné a že nejspíš přežijeme, dokonce snad ve zdraví.

Durian. Smrdí a je prý návykový

Zpátky nás Aleš nasměroval do autobusu, který zde zásadně zastavuje uprostřed ulice a lidé se do něj dostávají přes proudy ostatních aut z obou stran.

Když náš bus vyjel, znělo to jako něco mezi dělostřelbou, sypajícím se porcelánem a vytím vlků na Aljašce.

Čínské kachny

Prodavačka losů. Co jsem tam byl, neviděl jsem, že by si někdo los koupil

Vypadá, že se tváří zle, ale on jen nahlas prodává

Závitky s pikantní zálivkou

Chrámy a zase chrámy

Po dobré snídani v hotelu byla na programu kultura – prohlídka královského paláce a příslušných chrámů. Krále si zde, v bývalém Siamu, nesmírně váží. Thajsko je konstituční monarchií a král je považován za boha. Ostatně asi vědí proč a doufejme, že jim to vydrží. Před rokem zemřel starý král Rama IX, který byl vzdělaný a oblíbený. Ostatně asi všichni Rámové byli šikovní, neboť Thajsko bylo jediné mezi okolními zeměmi, které nikdy nebylo kolonií. Jak to bude s rozmařilým, čtyřikrát ženatým následníkem Ramou X. je ve hvězdách, po otci zatím moc není, i když už teď je pro Thajce bůh a korunovace se chystá.

Samotný královský palác je ohromný. Zlaté chrámy, pozlacené pagody, sochy zlatých Budhů, draků a démonů. Aleš nám po celou cestu po kapkách naléval do vy základy budhismu a jeho historii, ale bojím se, že marně,

pomněl jsem skoro všechno. Budhistické chrámy byly pokud možno pozlacené, vyzdobené mozaikami ze zrcátek a okachličkované. Připadal jsem si jako na pouti, všude davy Číňanů. Zejména Číňanky fotící si selfíčka na všech možných i nemožných místech byly otravné. Kdysi se říkalo, že poznat Japonce od Číňana je snadné: Japonec má foťák. Tak to už neplatí. Oba mají dnes mobil.

Nejzajímavější nakonec byla freska v loubí okolo celého hlavního chrámu, na jehož zdi (měla snad 400 metrů) byla vymalována celá Ramajána. Bohužel nebyl čas si vše prohlédnout pořádně, i tak to zajímavé bylo.

Takhle vypadá botka toho krasavce vlevo

Výjevy z Rámajány

Dobrou zkušenost udělali Svaťa s Danou[1]: *Před palácem, kde máme sraz, si v obchodě kupujeme plechovku piva. Přes upozornění, že se nesmí na veřejnosti před chrámem pít, ji na trávníčku obezřetně přeléváme do PETky, abychom ji následně nenápadně v tom vedru vypili. Přichází policajt, nekompromisně nás odvede do policejní stanice ve stanu opodál, oznámí, že pokuta je za to na naše peníze 10.000,-Kč, okopíruje pasy, sepisuje protokol. Následně se nechá „obměkčit“, shrábne 2.000,- do kapsy a propouští nás. Přemýšlíme, zda tato historka do hospody za ty peníze stála.*

Typické zakončení krovů – hadí hlavy

Obětiny pro božstva

[1] *Kurzivou* je odlišen text, převzatý od Sváti K., i na dalších stránkách

Na oběd nás Aleš zkušeně zavedl do menzy nedaleké univerzity – jíme výborný hovězí vývar a smažené kuře s rýží a koukáme na řeku, po níž neustále rejdí lodě všech velikostí.

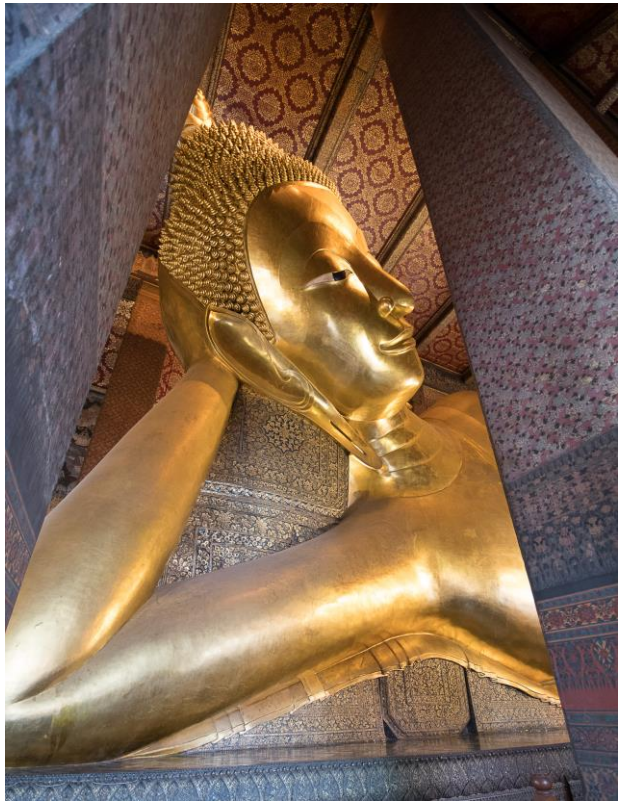

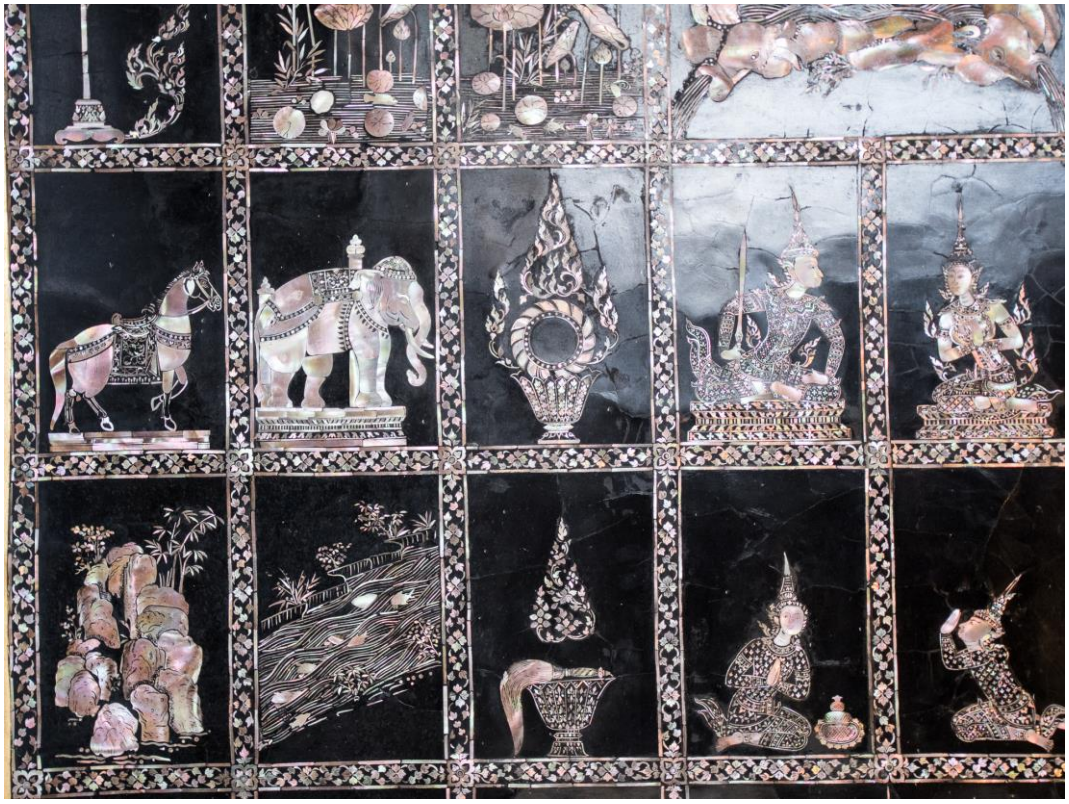
Tahle socha holandského obchodníka sloužila jako zátěž v lodích, když se vracely po vyložení nákladu

Po obědě byla na programu návštěva chrámu s obrovskou (zlatou, jak jinak) sochou Budhy. Ani se kloudně nevešel do chrámu. Všude mobily, selfíčka a Číňané. Na Soše (když je tak velká) však byly nejzajímavější podrážky sandálů po té, co nám Aleš vysvětlil symboliku mozaiky z perleti, ilustrující 108 vlastností Budhy.

Obrovský Budha ve Wat Pho

Detail Budhovy podrážky

Následoval další chrám – Wat Arun. V noci jsme jej obdivovali z lodi, to byl krásně nasvětlený. Ve dne a zblízka je to horší ORNAMENTY ZAKÁZAT, JE TO ZLOČIN chtělo se volat. Je už k večeru, ubylo turistů a v chrámu a přilehlých svatyních se modlí věřící – prostě normální chrámový provoz, mající svoji orientální atmosféru.

Budhismus je náboženstvo – filosofický systém, založený v 5. století př.n.l. Budhou v severovýchodní Indii. Klade důraz na osobní meditaci. Pronikl do všech zákoutí osobního i veřejného života ve velké oblasti Indie, Číny a dalších přilehlých států. Holohlaví mniši oblečení v oranžových hábitech zde jsou veleváženými občany.

Wat Arun v noci

Zdálky vypadá Wat Arun pěkně

Uvnitř se hodně lidí modlí

Je to hodně přeplácané a přezdobené

Japonky, které zde z neznámého důvodu fotili.
Byl na to celý štáb

Zpátky do hotelu opět plujeme. Po večeři (pečené mango, vepřové s rýží - moc dobré, a vynikající ledový thajský čaj) se balíme a cestujeme pohodlným nočním autobusem na sever do Chiang Mai.

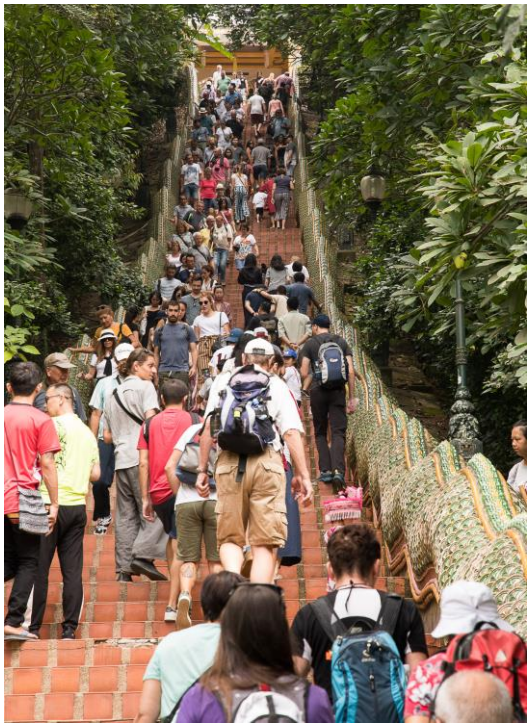
Bangkok – mrakodrapy jsme zblízka neviděli

Chiang Mai

Po nočním přesunu do Chiang Mai (bylo to asi 600 km, naštěstí pohodlně po dálnici) jsme se ubytovali v malém sympatickém hotýlku. I město je příjemné, šli jsme se podívat do dvou starých chrámů a posnídali. Dvěma taxíky jsme vyrazili do hor, do chrámu Doi Suthep. Spousta schodů a krásné vyhlídky, jen vadil opar mým foťákům vadil. Chrám či svatyně už nebyly tak moc načančané. K obědu bylo pálivé – jen trochu – kuře s nudlemi. Moc dobré bylo.

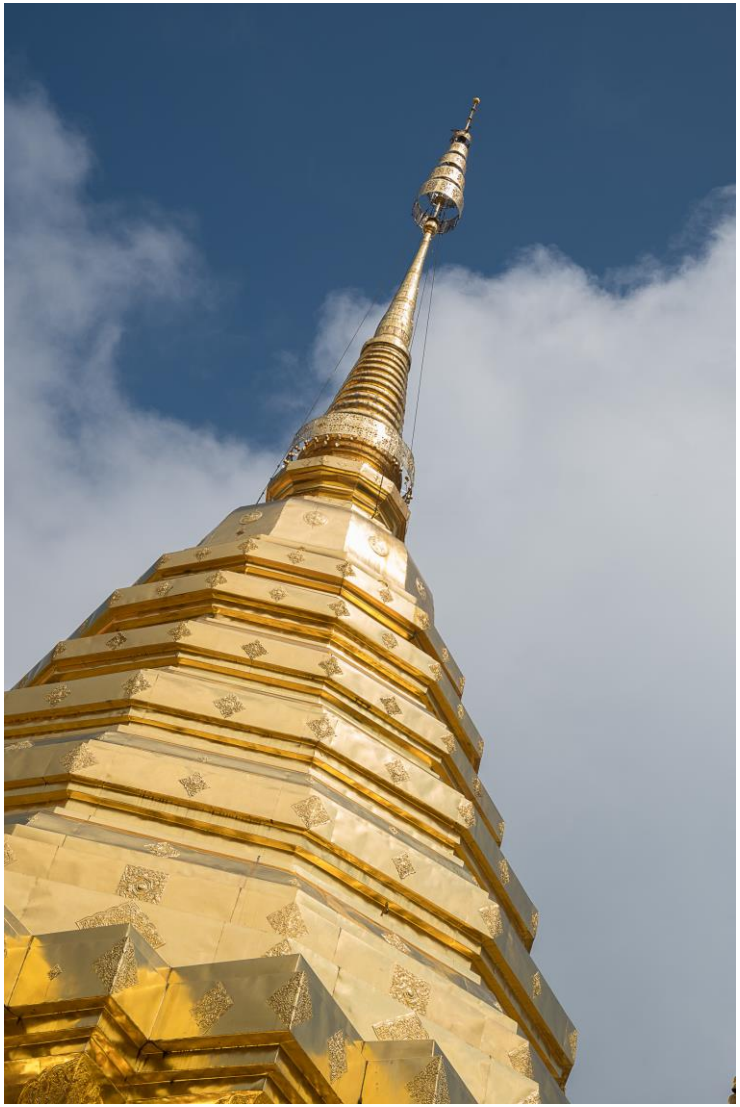
Po siestě další chrám, ale tentokrát docela příjemný Chedi Luang. Vlastně se mi ze všech líbil nejvíc. Jednak nebylo tolik cingrlátek, jednak nešlo jen o turistickou atrakci, ale byl v běžném provozu. Hned vedle byly rozvaliny ještě staršího data, s působivými slony podpírajícími horní patro pyramidy.

Wat Doi Suthep

Zřícenina Wat Chedi Luang

Loi Krutong

V Chiang Mai jsme se byli při úplňku, který následuje po podzimním monzunu, což je čas pro Loi Krutong, největší a nejkrásnější každoroční thajskou slavnost. Celé město bylo vyzdobeno lampiony a ulice i restaurace byly plné lidí. Hlavní atrakcí byl průvod alegorických vozů, doprovázených tanečnicemi a hudbami. Každý alegorický vůz měl v závěsu generátor, zajišťující bohaté osvětlení a napájející obrovské reprobedny. Dlouho před zahájením průvodu se ulice zaplnila davy čumilů všech národností i barev pleti. Hudby vyhrávaly a vřískaly a tanečnice se krášlily (většinou to ale nepotřebovaly) nebo si jen prostě dělaly selfíčka. Chystání trvalo déle než celý průvod.

Po parádě jsem se vydal k řece. Součástí svátku je i něco jako naše dušičky. Do vzduchu se vypouští spousta horkovzdušných balonů se vzkazy a přáními. A po řece lidé pouští lodičky či spíše věnečky z palmových listů s květinami, svíčkami a nezbytnými vonnými tyčinkami. Řeka byla věnečků skutečně plná, některé svíčky ještě hořely a bylo to velmi pěkné.

Ztratil jsem se, tedy Zuzce, v tom mumraji skoro okamžitě. Tak se stalo, že přišla na hotel o hodinu přede mnou, ovšem klíč od pokoje jsem měl v kapse já. Našel se sice náhradní, ale tím nešla zapnout elektřina na pokoji (hotýlek to byl malý, ale moderní). No nebyla ráda, možná ji dokonce potěšilo, když jsem se vrátil.

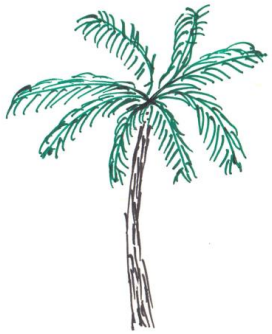
A ještě poznámka k jídlu (podle S.K.): *Po celý pobyt se stravujeme „na ulici“. Stejně jako většina domorodců, protože ti prý doma nevaří a ani nemají kuchyně. Všude je spousta stánků s jídlem, které dovedou velmi rychle připravit na několika metrech čtverečných. Vše dělají z čerstvých surovin, zeleniny i masa (maso a ryby tu zázračně vydrží v tom vedru na slunku po celý den) na velkých VOK pánvích nebo roštech. Výběr je nepřeberný, od kuchyně thajské, vietnamské, arabské, čínské, muslimské až po indickou. Základem je vždy rýže mnoha druhů nebo rýžové nudle. Téměř vždy je k tomu polévka. Vše je velmi ostré, takže vždy musíme poprosit o „little spice“. Nejvíce nám chutná Pad Thai, ryby a různé masové kousky opečené na špejli (říkáme tomu masová lízátka).*

Díky rychlé a tepelné přípravě, čerstvým surovinám a možná i té pikantnosti nám nikomu za celý pobyt nebylo špatně. Celý měsíc jsme si tak pochutnávali, že na naše hotdogy jsme si ani nevzpomněli. I když na škvarky, tlačenku, jitrnice a třeba kynuté knedlíky trošku. A také na pivo. To tu nebylo špatné, ale měli ho jen někde a drahé.

Výborné byly dezerty z lepkavé rýže, palmového oleje, kokosového mléka a manga.

Ovoce bylo díky vyzrálosti úplně jiné, než kupujeme u nás. Jen všude prodávané zelené kokosy, z kterých se brčkem pilo mléko, nás zklamaly. A smradlavý durian jsme si ochutnat ani netroufli.

Džungle, sloni a tak

Středa. Dnes vyrážíme na trek do džungle. Nasedli jsme do dvou toyot a vyrazili. Naši dva průvodci rychle získali přezdívky Pat a Mat –proč nevím, byli přece docela šikovní a starali se o nás. Cestou se stavili na tržišti a naplnili auta vajíčky, melouny a dalšími pochutinami, co ani neznám. Do baťůžků každý nafasoval oběd, zabalený v banánovém listu – rýže s vajíčkem a masem či sýrem, těžko to poznat.

Pak jsme jeli kus do kopce po asfaltu, pak už jen po šotolině a nakonec se muselo pěšky. Bylo třicet stupňů a nebe bez mráčku. Cesta neustále stoupala, ale nikam se nemuselo spěchat. Potili jsme se pořádně, ale stoupání nebylo nijak extrémní. Žádná divoká džungle se zatím nekonala a čím výše jsme stoupali, tím bylo vedro snesitelnější.

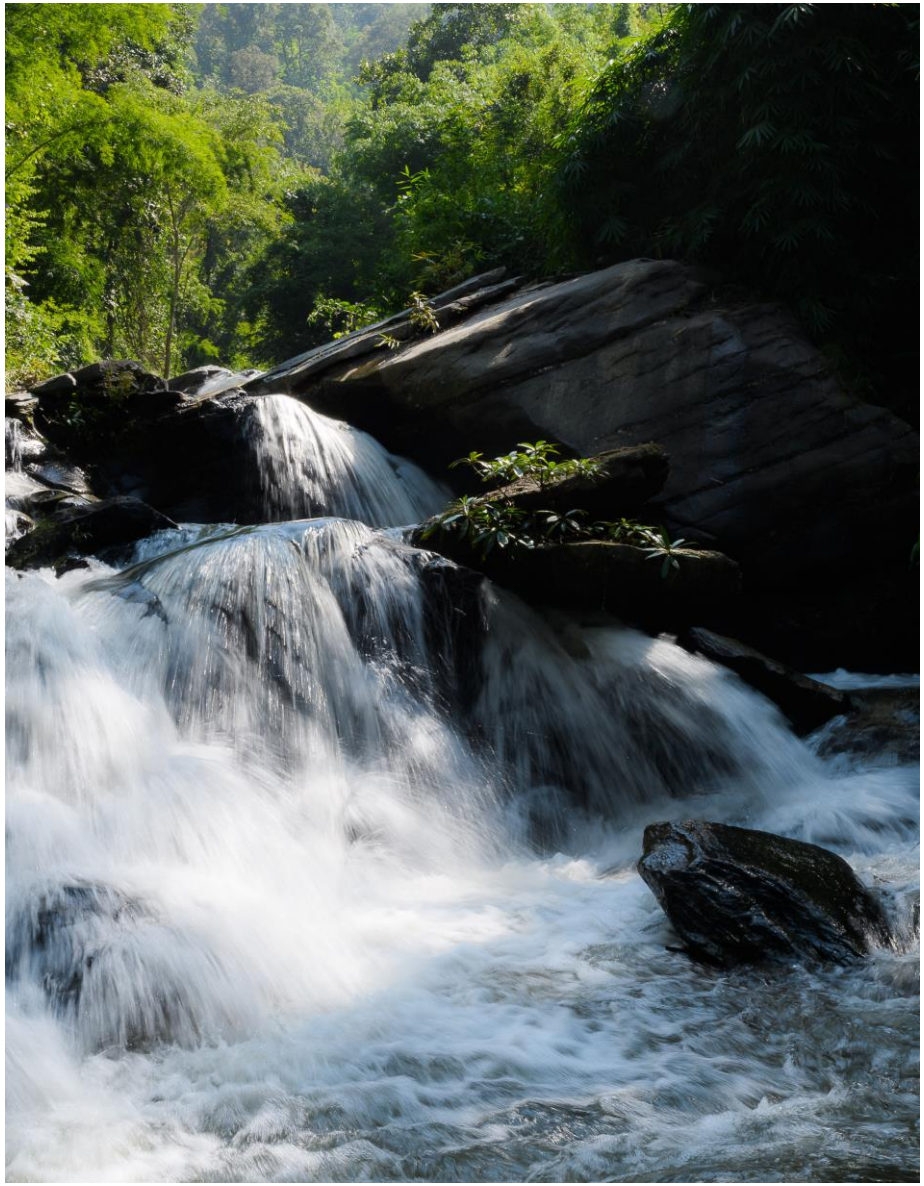
Oběd byl u malého vodopádu, kde se da-

lo i vykoupat. Pat k obědu, který jsme si nesli, ještě rozkrájel meloun a nějaké ovoce, co vypadalo jako velký netřesk a mělo ohnivě rudou šťavnatou dužinu s černými zrníčky, chuti celkem mdlé (asi pitaya či pitahaya nebo dragon fruit, u nás prý se dají koupit taky). Babka tu také prodávala pivo a vodu a nabízela tkané náramky a přívěsky. Obdivovali jsme banánovníky, co kvetou a současně na nich dozrávají plody, a taky růžové květy veliké jako talíře. Méně už barevné pavouky, taky hodně velké. A všude samý bambus. Bambusové křoví, bambusový les, bambus všude.

Po jídle a koupání jsme pokračovali do vesnice, kde byl nocleh. Šlo o shluk několika bambusových chýší na kůlech ve svahu nad rýžovými poli. Naše chýše měla krásný výhled na ranní východ slunce. V chýši byly na zemi matrace a rozvěšené moskytiéry. Koupelna a záchod byly ve vedlejší chýši. Fungovala i sprcha, ale tekla jen z teplého kohoutku čili studená, velmi příjemná.

Byli jsme v oblasti horských kmenů, co sem přišli odkudsi z Indie či Tibetu. Z výdobytků civilizace jsme viděli jen motorky, na nichž vesničané vozí děti do školy (ty starší, jakmile dosáhnou na pedály, už jezdí na motorkách samy). Pod každou chýší visela dlouhá tyč a na ní byly rozvěšené všechny svršky obyvatelů. Praktické – ve skříni by stejně všechno zplesnivělo.

V naší chýši

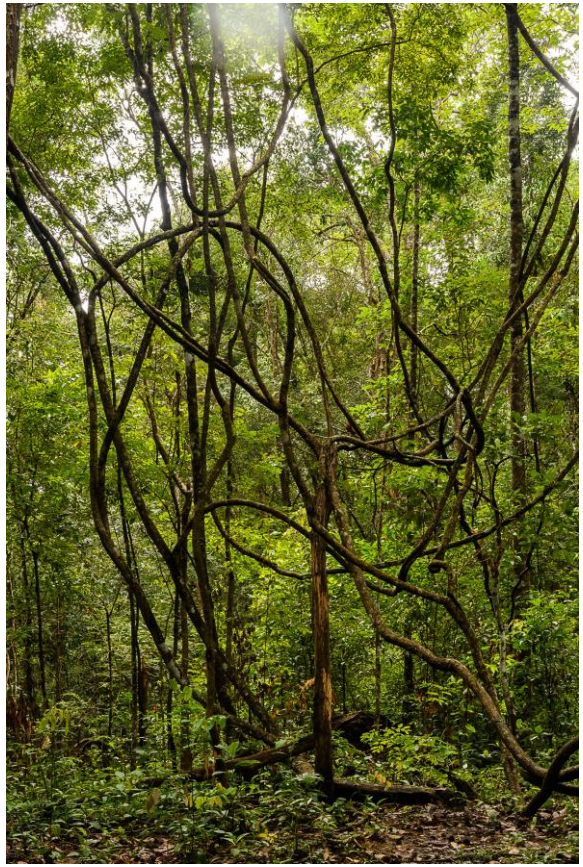
Snídaně

Mlžné ráno

Večeře se konala ve „společenské místnosti“. Pat s Matem servírovali rýži s kuřetem a zeleninou, jasmínový čaj s bylo i pivo. Desert vyrobili z rýže, pečené v bambusové trubce na ohni. K tomu Alešova přednáška o historii Thajska. Do postele lezeme už o půl deváté, světlo tu nemají a stmívá se rychle.

Čtvrtek. V noci přišla přeháňka, takže ráno místo východu slunce byly vidět jen zapařené kopce v ranní mlze. Co scházelo na výhledu, to nahradila vydatná snídaně – ananas, čaj, káva, banány, vajíčka, toasty, marmeláda … hodně toho bylo.

Šli jsme dál do kopců. Charakter džungle se zase trochu změnil, ale bambusové houští bylo pořád všude. Cesta se změnila ve stezku. Slunce nesvítilo a foukal příjemný vánek. Cesta vedla pořád do kopce a občas byla pěkně blátivá. Jindra měl docela potíže a Mat s ním zůstával vzadu, i batoh mu nesl. K obědu nebyla rýže, ale megaporce čínských nudlí a k tomu krásně nakrájený meloun a dragon fruit.

Pokračovali jsme po hrázích zaplavených rýžových políček. Rýže už byla sklizená, ale voda zůstala, aby zbytky slámy mohly pěkně shnít. Narazili jsme taky na velkou školu plnou dětí. Jak jsme stoupali, vegetace

se měnila. Džungle už nebyla tak hustá, stromy se snížily a přibylo lián, na nichž se dalo pěkně houpat.

Večeře byla jen při svíčkách, tady elektřina opravdu není. Jedli jsme rýži, tentokrát fialovou, vařený zeleninový salát a brambory s kari a kuřetem. Třetí chodem byla vařená dýně s tofu a dalšími ingrediencemi, identifikovali jsme fenykl. Jídla bylo hodně, i pivo bylo a jasmínový čaj, v němž jsem si opařil palec. Sprcha byla nezbytná ale opět studená, hodně polní podmínky. Zuby jsem si čistit netroufal. Večer vyšel mezi mráčky měsíc a bylo to moc pěkné. V osm už jsme byli každý ve svém pelechu.

Pátek. Ráno naříkání, že noc byla krušná. Nemohu potvrdit, já jsem se vyspal dobře. Jiří V. si stěžoval, že na něj táhlo, protože nebyly zavřené dveře. Ke snídani byla hromada toastů, slané máslo či spíše margarín a jahodová marmeláda, vaječná omeleta, ananas a banány a meloun a káva a dobrý čaj. Startovací pivo také bylo, to jsem ale vynechal.

Cesta už klesala a les se opět změnil. Okolo několika vesniček byla políčka, rýže už byla sklizená a jen buvoli a krávy je hnojili. Vesnice tu byly větší, i když stále dost ubohé, jen některé domky vypadaly moc dobře. Bambusová architektura byla sice o něco lepší než některé italské boudy v Dolomitech, byla však vidět, že neznají zimu, zato bojují s vlhkostí a mravenci.

Jak jsme klesali, všude bylo hodně bláta – červeného – a hodně chlapů pucovalo motorky od bahna po včerejším dešti. Červené bláto nás provázelo po celou další cestu, bylo i na ostrovech u moře i v džungli v Malajsii. Vrstva tmavšího hnědého humusu byla strašně tenká – asi jen patnáct centimetrů a pod ní jen to rudé bláto.

Cestou jsme potkali pěknou stonožku – asi 15 centimetrů dlouhou, a velkého barevného pavouka. Zato jsme postrádali v džungli květiny – bambus všechno dusil. Jen na spadlých kmenech rostly ohnivě oranžové houby. Ani jsme neviděli jediného většího tvora kromě spousty různých mravenců a několika ptáků. Aleš si myslí, že domorodci všechno sežrali.

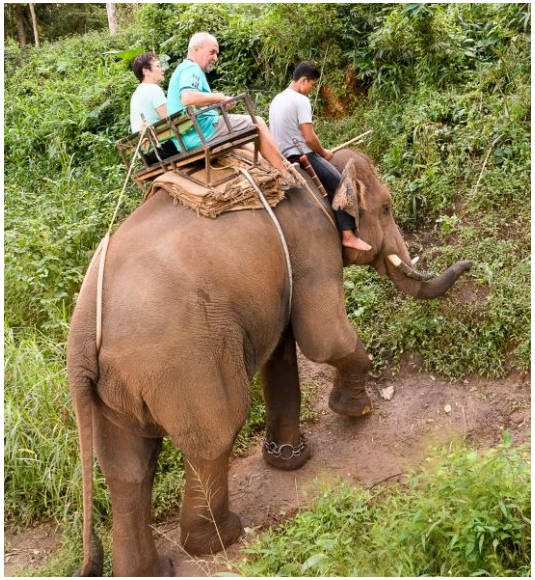

K poledníму jsme došli k velkému vodopádu, kde se v čisté tůni dalo pěkně zaplavat a smýt špínu a bahno z treku. Odsud byl už jen kousek do civilizace, tedy k silnici. K čemu ale mají v džungli semafor?

Koupání v tůni pod vodopádem
bylo příjemné, voda teplá a dno písčité

Pak nás čekala další atrakce – sloni. Na slony se nastupovalo z lešení. Každý vezl jen dva pasažéry a mahúta čili řidiče. Seděli jsme na sedátkách jako na rozhledně. Slon kráčí rozvážně a kývá se ze strany na stranu, mořská nemoc by na sebe nenechala dlouho čekat. Slonové byli chytří – nejprve nás zavezli k stánku s občerstvením – ovšem jenom sloním. Babka nám tu prodala za mírný peníz kabelu s banány a nějakými výhonky, které si slon hned vyžádal chobotem, jinak že se dál nepojede. Posilněn se rozvážně vydal nejprve přes řeku, po níž právě plul bambusový vor – další atrakce, která nás ten den ještě čekala – na stezku a z ní lezl po děsně strmém a blátivém chodníčku na silnici. Stál při tom (jak se nám zdálo) skoro na zadních, ale s klidem to dal, přesto nás dost vystrašil. To se opakovalo ještě jednou, když zase lezl dolů po něčem, co vypadalo jako kombinace namydlených schodů a blátivé klouzačky. Náš slon se flegmaticky kýval dolů, někdy si pomohl i chobotem, pomalu kráčel a zjevně se nudil. Kdyby uklouzl, naše tělíčka by musel vytáhnout jeřáb... ale neuklouzl.

K obědu bylo pivo, nudle se zeleninou a tofu podávané na banánovém listu s hůlkami. Také výborný meloun. Tím příjemné končilo a následoval sjezd řeky Bang (či Wang?) na bambusových vorech. Vpředu byl bidelník, vzadu čtyři cestující, sedící v podstatě ve vodě. Vor dost vratký, ale zpočátku byla řeka klidná. Často jsme drhli o kameny a naráželi do nich. Pak přišly peřeje, několikrát jsme se hrozivě klopili, ale bidelník věděl, co dělá. Dokonce jsme předjeli jiný vor.

Po šťastném přistání jsme se usušili a nasedli do taxíků – větších tuk-tuků, které mezitím přivezly naši bagáž, a vrátili se do našeho hotýlku v Chiang Mai. Po sprše, kterou jsme po třech dnech v džungli už opravdu potřebovali, šli někteří na thajskou masáž, ti méně odvážní jen na procházku. K večeři u stánků byly nejprve opečené kuřecí žaludky, pak cosi smaženého v těstíčku (asi kuře) a rýže, a nakonec velký kus melounu. Pak spát, brzo ráno vyrážíme dál.

Malá vsuvka: Před hotelem (a vlastně před každým domem) stojí malý domeček na nožkách, velikostí tak pro menšího psa, zdobený květinami a čerstvým ovocem. Aleš nás poučil a vysvětlil důležitost tohoto zařízení. Místní věří, že vše, tedy i každý dům, ale třeba i auto, motorka či loď, mají svého démona či bůžka, nezřídka potměšilého a zlého. Aby v domě neškodil, zřizují mu tyto domečky, nebo alespoň malé oltáře na přídi každé lodi, a starají, se aby tam byl spokojen.

Dračí lodí do Chiang Rai

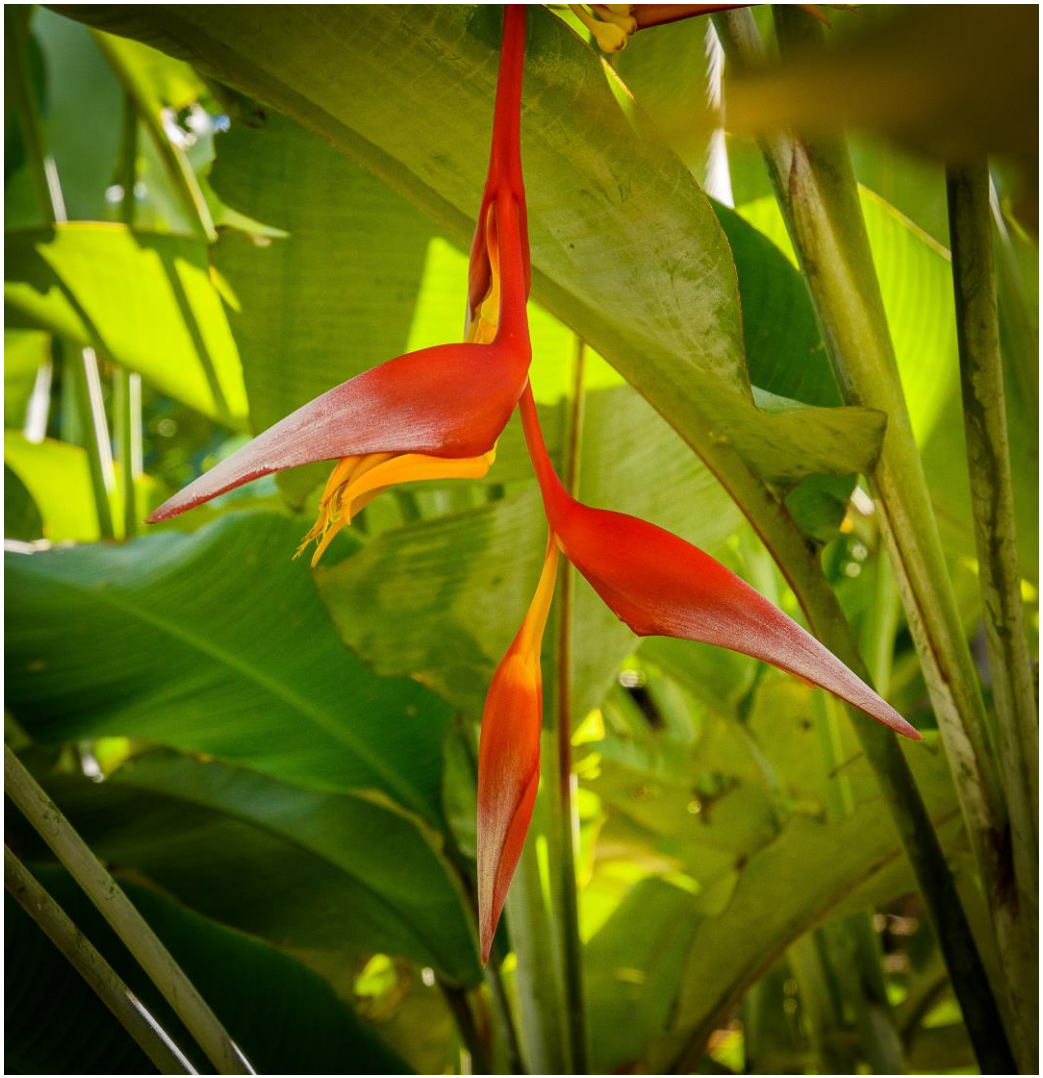
Ráno jsme nasedli do dvou přepychových mikrobusů a vyrazili na sever. Cesta vedla vysočinou okolo třetí nejvyšší thajské hory. Byla zahalená v mracích a šplhat na ni bych v tom dusnu fakt nechtěl. Jak jsme stoupali, měnila se vegetace. Přibývaly kokosové palmy a okolo silnice byla stromořadí s velkými rudými květy. Skoro v každé vesnici byl alespoň malý notně pozlacený chrám, další chrámy vykukovaly jen tak mezi stromy na kopcích.

Okolo poledne po zastávce na oběd jsme dojeli, tedy spíše doskákali, protože poslední úsek připomínal ne tankodrom, ale polygon na testování terénních aut, k cíli – přístavu dračích lodí čili long tail ships na řece Mae Kok. Vešli jsme se i s kufry na tři tato plavidla. Fičeli jsme po proudu asi dvě hodiny, kličkovali mezi balvany a peřejemi někdy i dost divoce. Okolí řeky bylo také zajímavé – hustá džungle se střídala s políčky a vesničkami. U dvou takových jsme i přistáli a šli na břeh, bylo to ale zklamání. Vesnice byla skanzen s dětmi, nabí-

zejícími náramky, stařík na cosi pískal a muži se hrabali v motorech SUVeček. Při druhé zastávce byly suvenýry doplněny živou krajtou. Na konci plavby už byly připraveny minibusy. Spěcháme, abychom ještě stihli prohlídku White Temple.

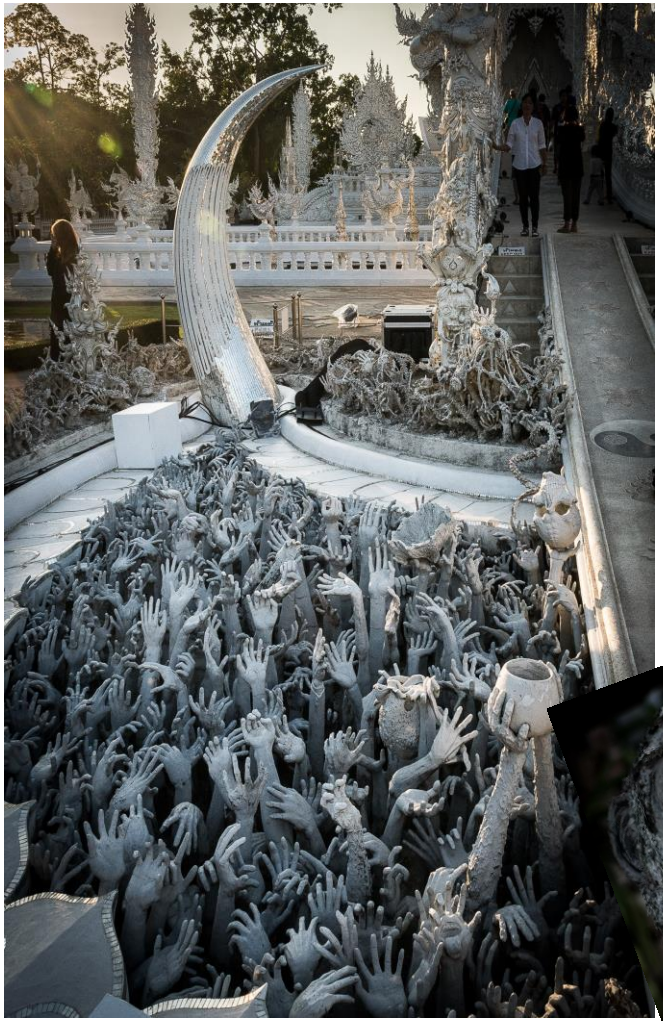

White Temple je kousek za Chiang Rai. Stihli jsme prohlídku po plavbě na dračích lodích jen tak tak, měli jsme na ni jen něco přes půl hodiny. Vlastně to ani není chrám, jak by název napovídal, ale osobitá galerie jednoho umělce, architekta a milionáře Chalerchai Kositpipata, který si prostě jen udělal radost (určitě ale existuje sofistikovanější vysvětlení a zdůvodnění).

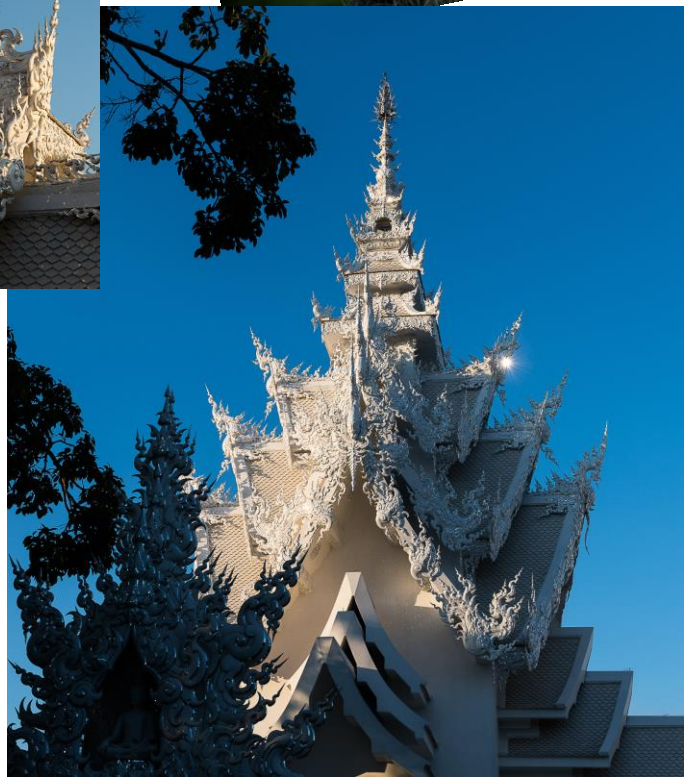
Půlhodina na tento zážitek rozhodně nestačila. Kýčovitá forma převzatá z tradičních budhistických chrámů připomínající kulisy k filmu byla dovedena ad absudum. Vnitřní prostory byly prošpikovány tu surrealistickými, tu primitivními malbami, nechyběly tu odkazy na Supermana, Spidermana či Beatles a taky na tradiční indické či budhistické démony a příšery v modernějším hávu. Hieronymus Bosch by se tu cítil jako doma. Jen zlatem se šetřilo, všemu dominovala čistá bílá.

Čajové plantáže Mae Salong

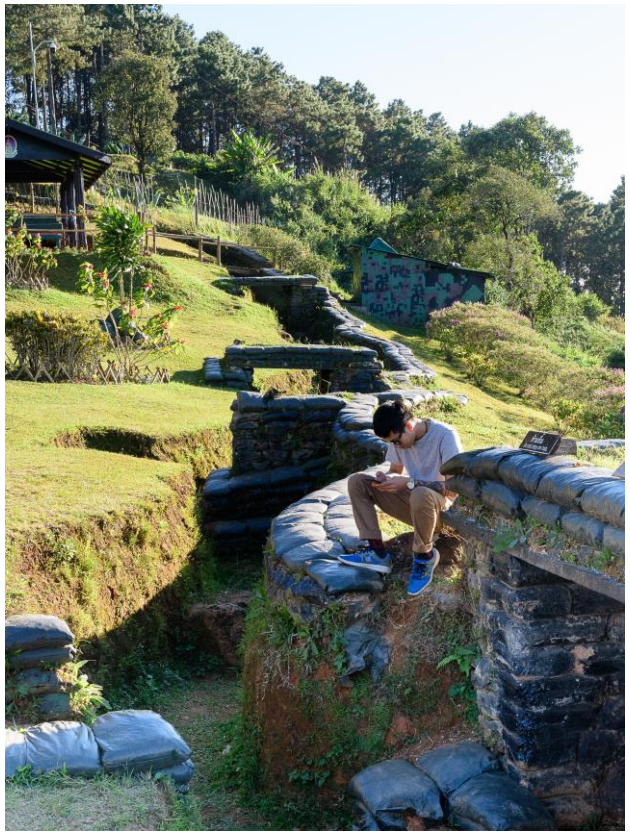
Neděle. Po snídani jsme se vydali našimi mikrobusy do hor. Pro nás příjemná autoturistika, pro řidiče jedoucí křivolakou silničkou nahoru dolů žádná legrace.Před obědem jsme dorazili na čajové plantáže u městečka Mae Salong, ležící ve výšce okolo 1300 m n.m. Ochutnali jsme místní Red Oolong, nechali si vysvětlit, jak se má připravovat, a zakoupili pár balíčků. Vesnice či městečko Mae Salong je spíše čínské. Je tu hodně obyvatel, kteří z Číny prchli před Mao Ce Tungem. Výhodou je, že vaří výbornou kávu a i jídlo zde je dobré. Dlouho se tu nezdržujeme, jen dámy nakupují sušené ovoce, oříšky a podobné nezbytnosti.

Pokračovali jsme dál a výš, až ke hranici s Barmou. Strážní stanoviště 1500 m n.m. a klikatou řadu zákopů a palpostů hlídají znudění thajští vojáci. Na Barmu mají odsud pěkný výhled – hornatý kraj kam oko dohlédne. Bojovat tu rozhodně nikdy nebylo jednoduché. Podobně to měli Američané v Koreji nebo ve Vietnamu.

Na zpáteční cestě bylo ještě pár chrámů a několik zastávek na fotografických vyhlídkách, také jsme šli do ptačí ZOO. Velmi malémi voliérami, v nich nic než všemožné druhy bažantů. Mezitímse setmělo a tak jsme sjeli do údolí do městečka Mae Sai.

Ubytovali jsme se ve velmi příjemném hotelu. K večeři byla kachna s rýží a nezbytným hovězím vývarem. Moc dobré, ale žádné pivo – hostinská byla muslimka.

Zlatý trojúhelník

Po snídani (švédský stůl v hotelu) jsme pokračovali minibusy do Sop Ruak, ležícího ve středu **Zlatého trojúhelníku**. Tato oblast na hranici Thajska, Laosu a Barmy produkovala dříve většinu opia v této části světa. Napřed jsme si prohlédli starobylý chrám na soutoku Mekongu a Ruak River, Wat Phra That, z roku 759. Konečně chrám bez přehnaného zlacení, se starobylými vyřezávanými okenicemi a dveřmi a s dlouhým schodištěm tradičně hlídaným draky. Ideální místo pro Aleše k přednášce o buddhismu a Budhovi samotném.

Soutok Mekongu a řeky Ruak

Muzeum opia bylo zajímavé samo o sobě, nemluvě o pěkných exponátech – opiové dýmky, váhy a závaží a také kamenné polštářky. Málo se třeba ví, že s opiem ve velkém obchodovaly armády všech sousedících zemí, které měly opium a obchod s ním spíše potírat. Místo toho si jej vojenské oddíly navzájem kradli. Nakonec to vyřešil Mao Ce Tung. Poslal deset miliónů závislých do pracovních táborů a bylo po obchodování. Potěšil tak nejvíc Afgánce, kteří s radostí pěstování opia převzali.

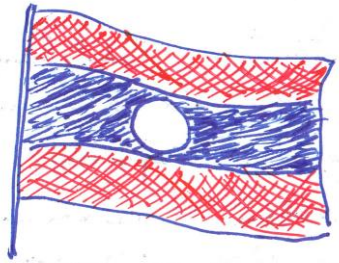
Odpoledne jsme absolvovali další chrám ve starém opevněném městečku Chiang Saen s chrámem Chedi Luang, dosti poničeném zemětřesením v roce 2014. Potom jsme popojeli do krásného hotelu, dokonce s azurovým bazénem. Večer jsme jej bohatě využili. Následovala ještě přednáška o Thajsku a jeho historii. Aleš ji podložil láhví rumu (dobrého) a whisky (neurazila), takže získal pozorné posluchače.

Kamenný polštářek

Opiová dýmka

Po Mekongu

Po trochu slabší snídani typu „American Breakfast“ v hotelu jsme hned vyrazili na hranice s Laosem. Hraniční procedura byla komplikovaná, naše mikrobusy přes hranice nemohly a muselo se přesednout do laoského autobusu. Také celní procedura do Laosu byla poněkud komplikovanější, ale s trochou trpělivosti se to dalo přežít a my mohli přesednout na loď. Lodí cestujeme, protože silniční síť v této hornaté zemi nestojí za nic, a také se tu moc nespěchá. Není to jen náš nápad, jede s námi zástup batůžkářů.

Laos je nejchudší země v této oblasti, negramotnost obrovská a panuje zde socialismus. Pro cizince je tu celkem levně. Hodně jsou vidět dlouhé prsty Číňanů, kteří mohutně investují a staví zde mosty, silnice a železnici.

Socialismus je patrný i na naší lodi. Nás, kteří jsme na socialismus celkem zvyklí, překvapilo třeba to, že nejlepší místa na lodi jsou vyhrazena mnichům (a možná také okresním tajemníkům, to nevím, ale logiku by to mělo), kteří zde mají ve všem přednost. Konečně byly naše kufry vhozeny do podpalubí, my jsme si posedali na sedadla vyřazená asi z autobusu a mohli jsme vyplout. Loď poháněl kouřící hlučný motor z nákladáku. Naštěstí sedíme od motoru dost daleko. V lodi se musí chodit zásadně bez bot. Při návštěvě toalety velmi socialistické úrovně to představovalo dost problém. Dalším problémem je lodní bar, který se pokoušela dost úspěšně vypít parta Holanďanů závodící s americkými batůžkáři, nesmírně hlučnými.

Plavba byla pomalá a tak pozorování břehů bylo jedinou zábavou na lodi. Vždy jsem Mekong považoval za velkou řeku, něco jako Dunaj, ale tady v Laosu je řeka úzká a plná balvanů a skalisek, takže velké lodě tu plout nemohou a ty menší musejí dost kličkovat. Na břehu se koupali buvoli a občas sloni. Vesničky moc vidět nebyly, jen pár rybářů či spíše jejich sítí, které byly pověšené na bambusových ráhnech. Voda byla kalná. Provoz na řece je minimální, zato jsme viděli několik vraků lodí naší velikosti na skaliskách. V naší lodi sedělo asi sto lidí a celkem měla 16 záchranných vest. Břehy byly porostlé divokou džunglí, jen občas jsme zahlédly cesty nebo elektrické vedení. Hodně rybářů tábořilo s rodinami na břehu, vařilo na ohýnku a kolem se motaly děti. I na naší lodi bydlela jedna rodinka s nemluvnětem. Máma prodávala v baru a vybírala jízdné, tatík loď kormidloval. Co chvíli museli konejšit nemluvně.

Přistání v Pakhbangu bylo naprosto divoké. Bylo tu jediné molo, ale už obsazené, takže další lodě přistávaly přímo u skal, plných špičatých šutrů. Kombinace batohu na zádech a dvou kufrů představovala problém, zejména, když byl člověk bosý. Položit kufry nebylo kam a na každém rovnějším místě stálo buď žebrající dítě, nebo nějaký stařík prodávající banány. Naštěstí Zuzka přiskočila pohotově s mými botami a poté, co jsem málem hodil držku, jsem se vydrápal nahoru, děti neděti.

Ubytování bylo poněkud socialistické, jak jsme ostatně v Laosu čekali. Sprcha spíše netekla a voda byla buď studená, nebo vřelá. Večeřeli jsme v hotelu. Chuťově to bylo výborné, jen biftek (tedy tak to nazývali v menu) měl konzistenci starší podrážky. I v noci bylo vše OK až na kohouty, kteří měli budíček už ve dvě ráno.

Snídaně byla servírována na terase s výhledem na řeku, nad níž se válely mlhy. Na protějším břehu se koupali sloni.

Pak jsme se nalodili na loď, už ne tak nacpanou, ale pořád stejně nepohodlnou. Ale plujeme, dlouho, bez přestávek, vzrušení a dobrodružství. Občas loď přirazí ke břehu a nabere pár vesničanů, kteří tu stopují. Mnich na přídi s námi pluje také a pořád kouká do mobilu. Džungle napravo, džungle nalevo, tu buvoli, tu rybář, a sedadlo tlačí. Naštěstí fouká příjemný vánek.

Do Luang Prabangu připlouváme v pohodě k molu, jen schodů je jak do nebe, zato se dají vyšlapat bosky. Nahoře už jsou připraveny taxíky. Hotel je starobylý, ale útulný. Necháváme si zde vyprat, na verandě lehce zborcené jsou k dispozici čaj i káva gratis. Večeře je samozřejmě na tržišti. Zuzka vybrala zeleninový talíř, já jsem se pak dojedl kusem libového kuřete a skvělými kokosovými placičkami.

Místní večerní tržiště je vyhledávaná turistická rarita, ale ve dne ho nehledejte. Před královským palácem je široká hlavní třída s čilým provozem. Jak se začíná stmívat, začínají zde růst první stánky. Nejprve na chodníku, pak do silnice, silnice nakonec úplně zmizí a stánky vytvoří jednolitý zakrytý prostor. Naše děvčata se vrhla na nakupování. Je tu levně a suvenýry jsou třeba. Pak honem spát, abychom byli čilí na ranní atrakci.

Žebrající mniši

Tou atrakcí jsou žebrající mniši. Socialismus k nim asi ještě nedorazil, protože nepracují. Podle v Laosu rozšířeného budhismu mniši vydělávat nesmějí a tak se živí žebrotou. Každé ráno se vydají s objemnými miskami do ulic, kde už na ně čekají dárci. Většinou se jedná o dárkyně, vybavené židličkami a košíky s lepkavou rýží a ještě dalšími potravinami. To si naše děvčata nemohla nechat ujít. Za pár místních kipů nakoupila košíky a rýži a zařadila se do řady místních na pár volných stoliček.

Mniši hned za svítání procházeli v zástupu ulicí, zastavovali se a dostávali hrudky rýže do svých objemných žebracích misek. Uklonili se lehce a šli k další dárkyni. Občas zase něco vrátili z košíku zpět. Vše beze slov a zbytečného zdržování. Slunce ještě pořádně nevyšlo a mniši už zapadli do chrámu a začali zde uklízet, zametat, stříhat záhonky a keře a tak. Všichni si přišli na své. Mniši mají co jíst a dárkyním byla za odměnu vylepšena jejich karmu.

Karma se dá vylepšit i jinak. Na trhu jsme viděli prodávat malé klícky s ptáčky zpěváčky. Nebylo to však ani kvůli jejich zpěvu, ani za účelem konzumace. To si na trhu koupíte ptáčka a pak ho prostě vypustíte. A máte karmu hned o něco lepší. Nechci raději ani vědět, jakou karmu mají ti, co ptáčky lapají.

V chrámu Wat Xieng Thong jsme byli jako první hned po rozednění. Žádní Číňané! Chrám patřil k nejvýznamnějším v Laosu a v minulosti střežil sochu zlatého Budhy. Na tapetách uvnitř chrámu zajímavé malby zlatou barvou. Třeba zobrazení pekla (budhisté mají také peklo?) bylo docela drsné.

Teprve pak jsme šli na ranní trh, kde jsme strávili moc příjemné ráno u snídaně. Měli jsme sladkou kokosovou buchtu, slaďounké kokosové placičky přímo z pánvičky a silnou kávu. Při jídle jsme mohli sledovat ruch na tržišti. Žádné zástupy turistů, ale hospodyně vybírající zeleninu, ryby, maso a koření (a také ty ptáčky v klecích).

Ferrari

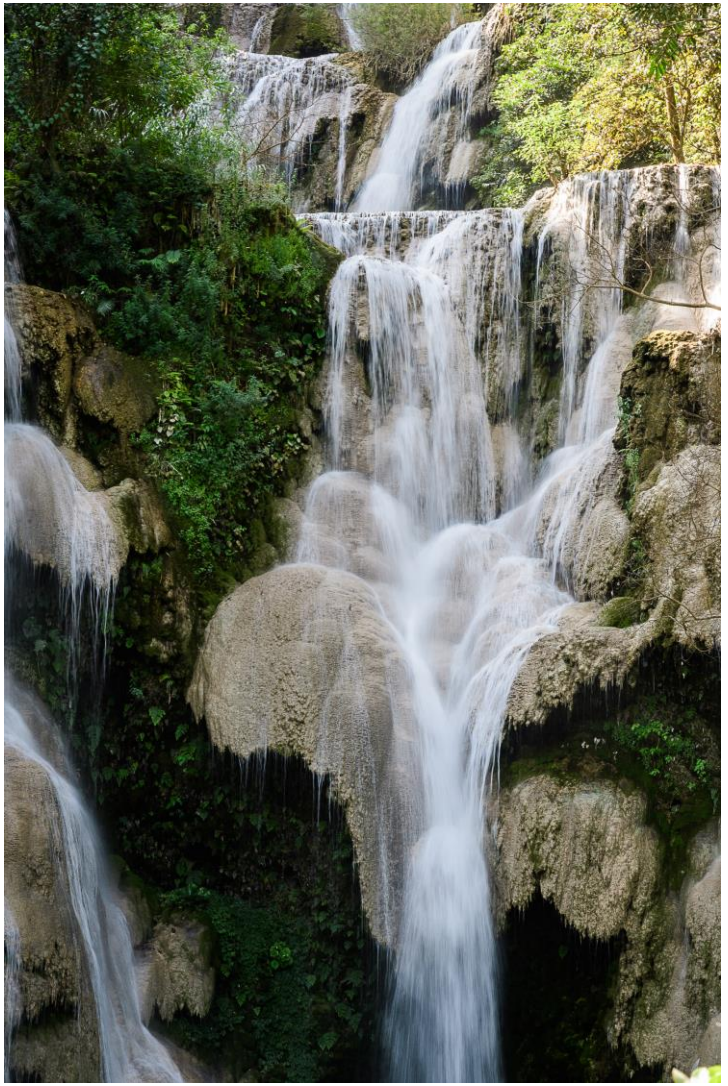

Vodopády Kuang Si

Vodopády Kuang Si leží za městem v kopcích. Přestože jsme vyrazili brzo ráno, už tu byla spousta autobusů a Číňanů, hulákajících jak na lesy a cvakajících důležitá selfíčka. Samotné vodopády byly skutečně atraktivní. Kaskád bylo několik nad sebou a blankytně modrá voda vybízela ke koupání. Naštěstí se koupali jen Evropané, pro všechny Číňany by tůňky rozhodně nestačily.

Rýžová pálenice

Rozhodně zajímavější než vodopády byly zastávky v domorodých vesničkách. V té první se skutečně něco hodnotného vyrábělo. Byla to totiž pálenice. Kořalku vyráběli samozřejmě z rýže. Měla tak kolem 50% a nebyla špatná. Plnili ji do půllitrových petek, nikde žádné kamery, měřidla, pečetě či dokonce kolky.

Z levé strany chýše byla velká plachta, na níž se přivezená rýže sušila a pak putovala do pytlů. Z nich se sypala do velkého kotle, napařila se a po vystydnutí putovala do beček, kterých tam stálo tak asi padesát. Vykvašená rýže šla do dalšího, menšího kotle. (Pod oběma kotli se topilo tlustou dlouhou kládou, postupně zasunovanou do ohniště pod kotlem.) Z destilačního kotle se vedly páry dvoucoulovou trubkou do chladiče v bazénu se dvěma kubíky vody. Z bazénu už vedla jen tenká trubička, z níž crčela kořalka do kýblu přes řídkou hadru. Odtud se rozlévala do lahví. Půl litru bylo asi tak za dolar.

Také jsme zde o kousek dál viděli textilní manufakturu. Vypadalo to primitivně, ovšem lisovací stolice na bavlnu představovala zázrak středověké techniky! Byl totiž vybaven převodovkou, někdy i dvěma, s evolventním šípovým s evolventním ozubením, to celé vyřezané ze dřeva.

Nejprve babky na lisu bavlnu převálcovaly. Účel této operace jsme nepochopili, bavlna zůstala stejná jako předtím. Potom upředly nit na kolovrátku, co vypadal jako z pohádky. Na primitivním tkalcovském stavu pak tkaly látky a ty nakonec barvily barvivy, která natrhaly či nasbíraly v džungli. Jestli se tím dalo uživit, je ve hvězdách, ale vedle na regále měly štosy hotových šál. Taky mohlo jít o čínské šály.

Druhá vesnice, kde jsme zastavili, byla vesnice Mhongů. Vlastně byla to oficiální turistická atrakce. Spousta malých dětí navlečených do krojů nabízela náramky, peněženky a jiné blbosti, zatímco staré babky, taky v krojích, seděly a vyšívaly nabízené věci. Připomínalo to spíše procházku zoologickou zahradou, v níž zvířátka žebrají o jídlo. Nekoupili jsme nic.

Obědvali jsme v příjemné jídelně, já kuře s hranolky a Zuzka dobrou rybu. Poté siesta. Západ slunce z vyhlídkového kopce nad královským palácem jsme prošvihli, v tropech se stmívá hrozně rychle. Večer jsme se procházeli starou částí měs-

ta, v níž jsou koloniální budovy. Ještě jsme vlezli do starého chrámu, kde se právě modlili mniši. Bez turistů to bylo docela působivé. Domů jsme šli opět přes trh a před spaním si ještě pochutnali na sladkých vaflích z kokosového těsta.

Vang Vieng

Vang Vieng nahradil v našem programu Vientian, kde prý stejně nic k vidění není. Cestujeme rozhrkaným mikrobusem po hrozné silnici přes hory (průsmyk, který jsme museli překonat, měl 1700 metrů, takže hory mohly mít tak dva a půl tisíce metrů). Výhledy by byly krásné, kdyby nebyly mraky a mlha. Silnice nahoře byla rozbitá a vlnitá, asfalt se často ztrácel, prý následkem četných sesuvů půdy.

Do Vang Viengu jsme dojeli po obědě. Hotel výborný, podle nápisů se zdá, že je určen hlavně pro Číňany, kteří ho nejspíš taky postavili. Na oběd nás Aleš zavedl do šikovné restaurace s dobrou kuchyní a výhledem na strmé homole okolních kopců. Měli jsme lehce pálivé red curry chicken s rýží a pivem. Následovala siesta u řeky v říčních lázních v hamakách s ledovými koktejly. Chyba! Chytil jsem z toho pěknou rýmu či zánět průdušek a nakřáplý jsem byl ještě několik dnů.

Město zřejmě žije z turistiky, protože tu nebylo nic kromě hotelů a zážitkových agentur, nabízejících vše od pádlování a čtyřkolek až po lanová centra. Dlouho do noci duněla vedle hotelu diskotéka.

Důležitější bylo, že se konečně narodil VOJTA. Celou dobu, co jsme byli na cestě, totiž trávila Alča telefonováním s dcerou, jejíž porod stále nepřicházel a nepřicházel. Pro Alču to bylo první vnouče, tudíž jsme ji chápali. Takže velká úleva, radost a především dobrá whisky.

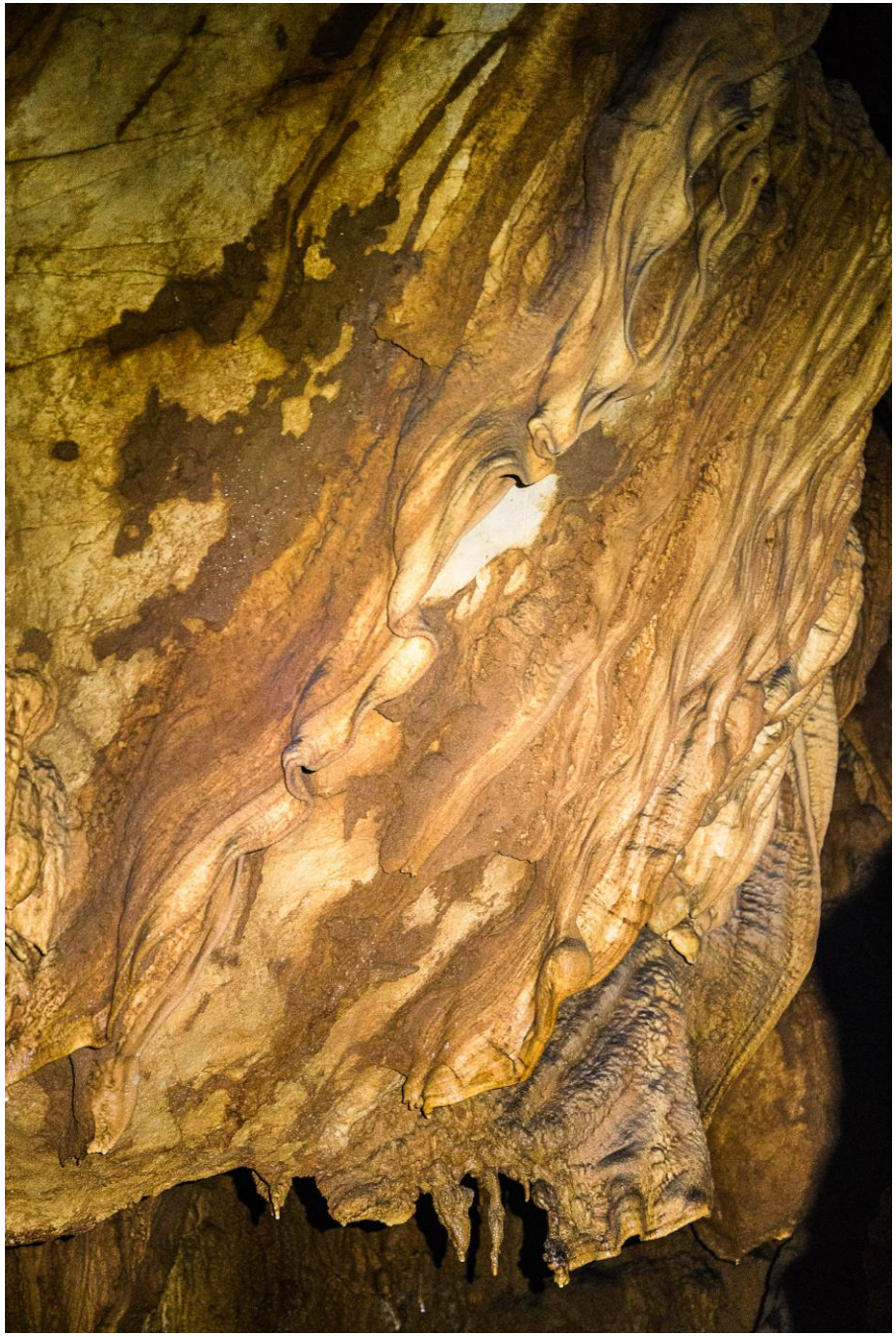
Druhý den ráno jsme se nacpali do velkého taxíku – tedy spíše na korbu nákladňáku se stříškou a vyrazili k vyhlídkové hoře a Modré laguně. Silnice připomínající divoký západ byla děsně hrbatá, takže jsme lítali na korbě jak vítr v bedně. A šíleně prašná, takže nás nikdo nedokázal ve zvířených mračnech prachu předjet. Vlastně to byla normální polňačka, za monzunu je jistě neprůjezdná.

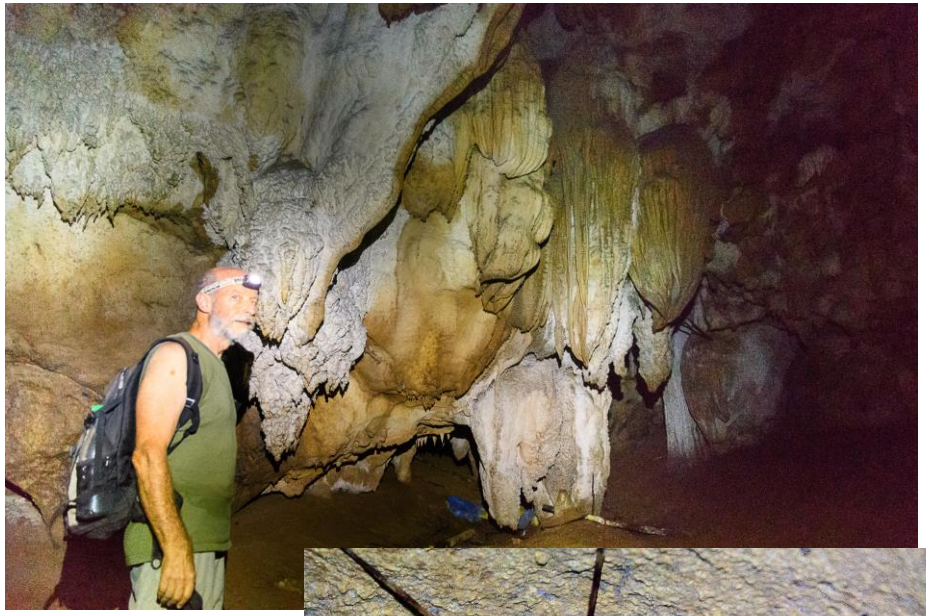
První zastávka byla u vyhlídky Namxay Top View. Výstup činil asi 200 výškových metrů, platilo se vstupné. Nahoře nějaký srandista instaloval motorku, takže si všichni, tedy především Číňani a Aleš, chtěli udělat selfíčko. Výhled na okolní homole a rýžová políčka však byl úchvatný.

V oblacích prachu jsme pokračovali k Modré laguně. Ukázalo se, že laguna je vlastně bazén a poněkud primitivní lanové atrakce. Ani občerstvení nestálo za nic, ale byla tu ještě jedna atrakce – krasové jeskyně Tham Phu Kham, do které jsme se s Jiřím N. vydali. Už vchod do jeskyně byl hodně divoký, hodil jsem tygra na kluzkém blátě ještě před vstupem. Spíše to byla díra do země vybavená pochybným žebříkem. Jeskyně byla docela prostorná a dlouhá, všude hodně bláta. Naprostá tma, ovšem měli jsme čelovky a tak jsme mohli obdivovat zajímavou krápníkovou výzdobu. A také velké tmavomodré pavouky. Orientace byla zajištěna červeným provázkem nataženým od žebříku k žebříku. Vylezli jsme ven zablácení až za ušima, ale stálo to za to.

Zpáteční cesta byla zase prach a drncání, poskakování a prach, prach, PRACH. Rychle do hotelu a do sprchy. Večer jsme se vrátili do restaurace s vyhlídkou. Mé green curry chicken a velké Laobeer byly naprosto luxusní. Sladkou tečkou byl kokosový pancake s čokoládou a medem u stánku s milou obsluhou.

Hurá k moři

Měli jsme za sebou polovinu cesty a podle programu jsme se měli letadlem přesunout k moři. Tak rychle to ale nešlo, nejprve jsme museli přejet minibusem zpět do Thajska. Vyrazili jsme hodně brzo ráno. Neměli jsme ovšem minibus jen pro sebe, ale vezli jsme další cestující, takže jsme co chvíli zastavovali, některé vyložili, pak zase naložili. Okolo silnice v Laosu byl neskutečný nepořádek. Vesnice byly roztažené okolo silnice a poházené PET láhvemi a igelitkami. Po ránu se venku válela mlha a vesničané v typických kloboucích začali ještě za tmy vařit snídani. Okolo cesty rozdělali ohýnky, dřepěli okolo nich a ve velkých kotlících vařili kukuřici a nějakou polívku. O hodinu později už měli hotovo a okolo jedoucí motorky u nich zastavovali a společně jedli. Jak jsme pokračovali dál, aut přibývalo. Silnice, či spíše cesta, se zhoršovala a místu se ztrácela úplně. Kolem bylo vidět hodně rozestavěných mostů a silnic či železnici. Všechno staví Číňané.

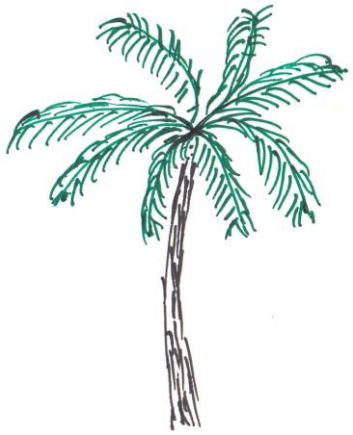

Čím blíž jsme byli hlavnímu městu, tím byl provoz hustší. Všude se pletly a kličkovaly motorky. Jestliže v Thajsku na motorku nalezli běžně tři lidé, zde jich často jelo i pět. Matka s nemluvnětem na krku, za ní dcera a před řidičem další dvě mrňata. Helmu mají jen ti odvážnější, že by mohli svíti je

asi nenapadlo. Obecně tu platí, že bez přítomnosti policie jsou dopravní značky jen orientační. Bezpečná vzdálenost mezi auty je asi tak 50 cm.

Tak jsme dojeli až na autobusový terminál, kde jsme přesedli do normálního velkého linkového busu. Naprosto komfortní – sedadla jako v letadle, prostoru spousta, klima jela potichu a místenky dokonce platily. Dokonce jsme se s ním protlačili přes hranice do Thajska. Na letiště nás z nádraží odvezly „taxíky“. Taxík, čili tuk-tuk, je jakási konstrukce svařená ze staré motorky a ručního vozíku. Do každého tuk-tuku se vlezli je tři lidé a kufry. Tyhle rozvrzané stroje předváděly, co asijská technika umí. Zjevně dokázaly pracovat bez oleje, brzdy už jely kov na kov a v zatáčkách jsme se málem převrátili. Pravá sranda začala, když to řidiči pojali jako závod, ale kupodivu všichni dojeli.

Následovala standardní letištní procedura a letěli jsme. Airbus A320 se po dvou hodinách letu trefil přímo mezi dvě hory a přistál na letišti Phuket. Hotel, kam jsme přejeli mikrobusem, byl příjemný, jen já mám stále rýmu jako trám a klima v letadle jí vůbec neprospěla.

Crabi

Na ostrově Phuket, i když je vyhledávaným rekreačním centrem, jsme se nezdrželi. Hned druhý den jsme se nalodili na velkou loď a přejeli na Crabi. Vše, až na nepříjemnou rýmu, šlo jako po másle. Loď se ani moc nehoupala. Bylo pod mrakem a chvílemi dokonce trochu poprchávalo. Velká škoda, loď plula kolem krásných ostrovů s fotogenickými vysokými strmými skalisky červenavé barvy.

Po dvou hodinách plavby (asi 50 km) byla na pár hodin zastávka na atraktivním ostrově Phi-Phi. Většina se šla koupat do azurové laguny, ale s mojí rýmou jsem raději vylezl na vyhlídkový kopec. Na kopci je něco mezi botanickou expozicí a japonskou zahradou. Spousta květin a motýlů nachystaných k fotografování.

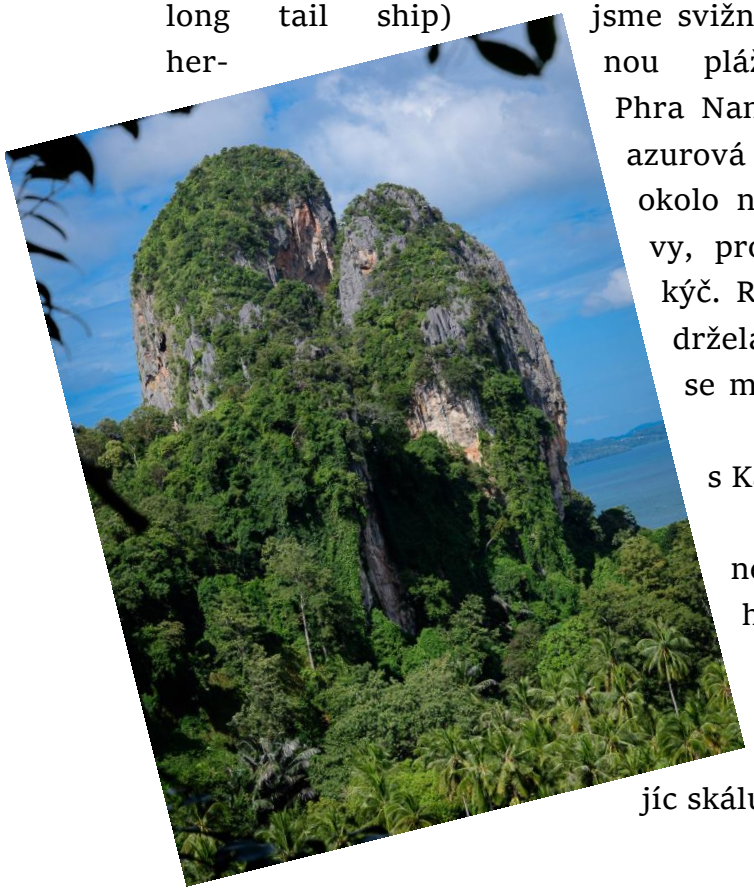

Po obědě (výborné yellow curry chicken) jsme pokračovali v plavbě.

Ubytování v hotelu na Crabi bylo luxusní. Veranda do tropické zahrady, kde se po palmách prohánějí veverky a cvrlikali ptáci. Trezor (ale nic do něho), spousta místa a varná konvice se zásobou vody. Zuzka pere a zkouší prádlo sušit na verandě. Potíž je vysoká vlhkost, prádlo neschne. Navíc nás varovali, že zdejší zlodějské opice ukradnou vše, co na verandě necháme, a nebojí se ani vlézt do pokoje.

Hned ráno jsme se vydali na moře. Rychlou lodí (tzv. long tail ship) jsme svižně dopluli na nádhernou pláž u poloostrova Phra Nang. Jemný písek, azurová voda 32°C a okolo nádherné ostrovy, prostě turistický kýč. Rýma mě ještě držela a tak jsem se místo koupání vydal s Kateřinou a Pepou nejdříve na vyhlídkový bod a potom k laguně „Princess Lagoon“ se sladkou vodou, ukryté v džungli. Strmé stoupání po skalách v džungli zpočátku vypadalo jako náročné, ale když se přidal vlhký kluzký červený jíl, pokrývající skálu a vše kolem, vypadalo to na slušný masakr. Turisti tu vláli na zablácených

lanech tu v žabkách, tu jen bosky. Já měl naštěstí své trekové sandály. Kupodivu nikdo nespadl, nikdo nekrvácel moc prudce a dokonce ani kletby nebylo slyšet, jen se postupovalo strašně pomalu.

Zato laguna byla pěkná a neonově azurová, moc pěkné romantické místo. Když jsem se vydrápal zpět a vypral si boty v moři od bláta, našel jsem zbytek výpravy ukrytý ve stínu palem na pláži. Lodi, které nás přivezly, se mezitím proměnily ve stánky s jídlem a pitím, takže jsme rozhodně nestrádali. Jak zde bývá pravidlem, po obědě kdosi vytáhl špunt a moře se začalo vypouštět. Ostrůvkům proti pláži, které se předtím zdánlivě vznášely na vodě a jen zázrakem se nepřevrátily, se obnažily základy a dalo se k nim přejit po písčitém dně.

Jakmile se začalo schylovat k obvyklé odpolední přeháňce, raději jsme se rychle nalodili na náš člun a vrátili se do městečka. Po siestě následovala procházka po hlavní ulici. Hospůdky byly plné a hlučné. Před „lepšími“ podniky postávali ladyboys a lákali turisty, aby se s nimi za mírný poplatek vyfotili. Některým to slušelo i v poněkud kabaretních kostýmech a nemít hluboký témbr, nebyli od holek k poznání. Pro Čechy představovali problém: jaké i/y používat. Byli pěkní nebo byly pěkné? K omylu rozhodně nebylo daleko.

Následující den to vypadalo, že bude opět nádherně. Domluvili jsme se na plavbě (opět rychlou lodičkou, tentokrát jen pro šest osob) po ostrovech, spojené s potápěním, lépe řečeno šnorchlováním. Na programu byly Poda Island, Chicken Island a nakonec Tub Island. Vypluli jsme hodně brzo a na prvním ostrově jsme byli úplně sami, bez ostatních turistů. Moře průzračné, pláž luxusní, voda teplá, za zády džungle s palmami, před námi malebný ostrůvek.

Po hodině už nám koupání stačilo a vypluli jsme znovu na moře. U ostrova Chicken nám náš lodník půjčil masky a mohli jsme šnorchlovat. Vydrželi jsme to asi hodinu. Korálů bylo minimum, údajně je zničilo zemětřesení a následné tsunami. Ty, co zbyly, byly většinou šedé. Za-

to rybek, i pěkně barevných bylo dost, placatých, normálních, kulatých, malých i větších asi jako náš kapr. Byly pruhované, flekaté i duhové. Olizovaly řasy na kamenech. Voda byl průzračná, dno bylo vidět, ale jak hluboko to je se mi nedařilo odhadnout. Zdálo se na dosah blízko, ale nebylo.

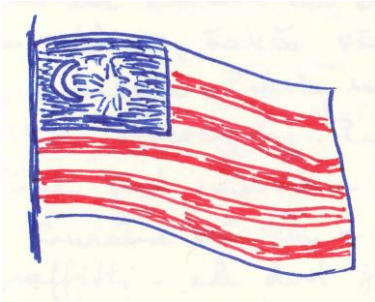
Na třetí ostrov jsme vypluli ještě před odlivem. Ostrov Tub byl spíše zklamáním – hodně lidí a lodí, pláž malá a přecpaná. Navíc začínal odliv. Dlouho jsme se nezdrželi, tak na jedno vykoupání, a vypluli zpět. Vítr zesílil a v dálce bylo vidět blížící se monzunovou přeháňku či snad bouři. Loď na otevřeném moři proti větru těžko držela směr a dostávala pěkné facky od vln. Náš kapitán proto zvolil zkušeně delší kurz do závětří ostrovů resp. pevniny. Přeháňka nás stejně dohnala, ale jen chvíli poprchávalo. (Ivan, Jiřka a Hanka jeli stejnou trasu po nás o hodinu později. Nestihli se včas bouřce vyhnout a průtrž je chytla na moři.) Nakonec jsme bouřce ujeli. Pořádný tropický lijavec přišel, právě když jsme si vyzvedávali klíče v hotelu.

Po dešti jsme vyrazili na oběd. Fried chicken a rýže byly OK, ale protože se jednalo o muslimský podnik, žádné pivo nebylo. Na kávu jsme se nechali zavést Jiříkem, který je znalec a milovník kávy. Dopadlo to typicky: já neznalý jsem si poručil

ricano, ostatní fajnšmekři požadovali inzerované espresso. Já dostal svoji kávu horkou a slušné chuti, oni dostali vlažnou rozpustnou břečku. Prý se jim porouchal presovač. Jiří však potvrdil svoji pověst reklamačního umělce a vyjednal slevu 100%. Odešli jsme hodně svižným tempem.

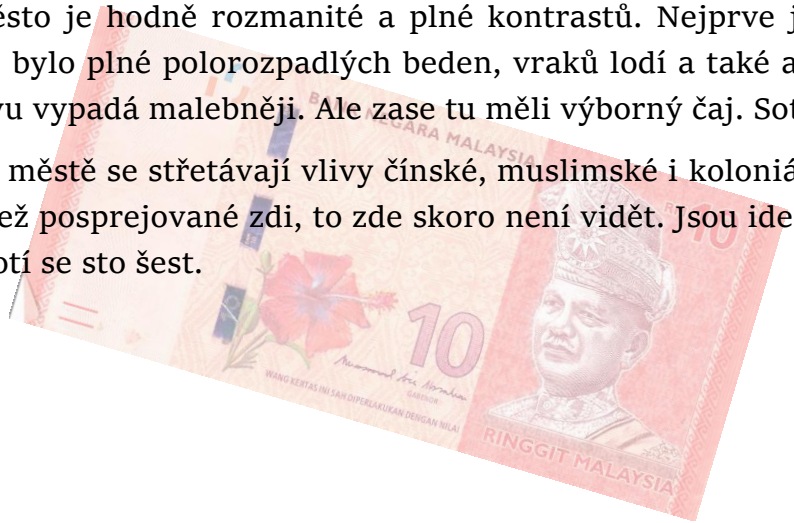
Malajsie - Penang

Z Crabi jsme přesunuli minibusy do Malajsie. Nejprve k hranicím, jejichž přejezd byl rychlý, poté už po dálnici na ostrov Penang. Cestou střídavě pršelo a lilo, kolem byla jen rovina s rýžovými poli nebo plantáže olejových palem. Ty zde vytlačují staré plantáže kaučukovníků. Palma vydrží asi 25 let v produktivním věku, kaučukovník jen 7 let. Jiné srovnání udává, že palmy dávají kvalitnější olej než třeba řepka a z hektaru je výnos palmového oleje až čtrnáctkrát vyšší než u oleje řepkového.

Na vlastní ostrov vede asi desetikilometrový most. (Je tu i další most, ten má dvacet kilometrů a jeli jsme po něm zpět na pevninu.) Ubytování v pěkném hotelu v čínské čtvrti, což nám vyhovuje. Zde v Georgetownu, starobylém koloniálním městě, rozumí všichni anglicky a píší latinkou. Jen se v noci je to horší – hned vedle nás je velká mešita a z ní vyřvává amplion v naprosto nekřesťanské hodiny.

Město je hodně rozmanité a plné kontrastů. Nejprve jsme viděli bídná obydlí na kůlech zaražených v bahně, které bylo plné polorozpadlých beden, vraků lodí a také automobilů, pneumatik a dalšího haraburdí. Možná to za přílivu vypadá malebněji. Ale zase tu měli výborný čaj. Sotva jsme odcházeli, dorazil nápor čínských výletníků.

Ve městě se střetávají vlivy čínské, muslimské i koloniální. Třeba početná graffiti. Jedná se spíše o iluzivní malby, než posprejované zdi, to zde skoro není vidět. Jsou ideální pro pořizování selfíček, čínští turisté je prostě milují a fotí se sto šest.

Čínský prvek je hojně zastoupen překrásnými klanovými domy. Jsou sice také hodně přezdobené, na rozdíl od budhistických chrámů je však výzdoba civilnější, vkusnější a zajímavější. Chybí tu početní démoni a naopak zde mají kresby typické pro čínskou kulturu. Čínské rodiny musí být skutečně hodně bohaté. (Pozn. Zde se natáčel film Anna a král. Thajsko oficiálně zakázalo na svém území jej natáčet i promítat – prý zneuctění krále.)

Do indické čtvrti jsme zašli hlavně kvůli jídlu. Měli nejen dobré placky s pikantní zeleninovou směsí, ale i výborný čaj. A bylo tu velmi levně.

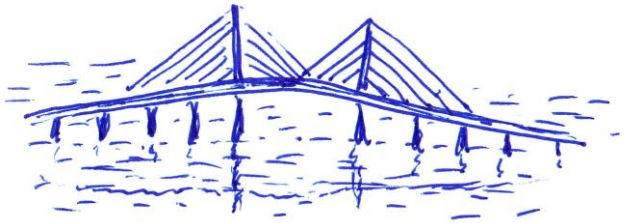
Odpoledne ještě výlet za město k obrovské soše bohyně. Některé zdejší sochy jsou značně politicky nekorektní – například zašlapávání černochů a dalších ras do bláta obrovitými démony nebo opičáky. Jinak nás to příliš nezaujalo.

Večer příšerný agresivní řev muezzina z mešity, trvající bezmála dvě hodiny. Hitler byl proti němu tichý mládenec.

Kuala Lumpur

Ráno jsme nastoupili do luxusního autobusu (kapacita jen 24 pasažérů) a vyrazili do Kuala Lumpur po nejdelším mostě v této části světa. Z mostu vidíme vesnice, plující na vodě. Možná ale jsou na kůlech a vůbec, proč tam vlastně jsou? Při příjezdu do K.L. začínají houstnout stavby – obrovská sídliště panelákového typu, a taky velké továrny známých firem, jako Intel nebo WD. Cesta vedla hornatou krajinou, džungle byla divoká a hustá, plná krasových skalisek.

Samotné město vypadá zpočátku dost chaoticky. Dálnice se tu všelijak proplétají, tu je 8 proudů jedním směrem, tu zas zbyly jen dva. Přesto byla doprava plynulá a bez zdržení. ydleli jsme dost luxusně ve čtvrtém patře v těsné blízkosti čínské čtvrti, hned na opačné straně byla čvrť indická. Kousek od hotelu byla i National Mosque čili Národní mešita, mimochodem krásně upravená a architektonicky velmi vydařená.

Čerstvě promované zubařky

Po obědo-večeři v indické restauraci jsme šli ještě na krátkou procházku do čínského obchodního centra. Kromě různých suvenýru více či méně kýčovitých mě zaujala jedna Číňanka, která psala na zrnka rýže vzkazy – třeba jména nebo „miluji tě“. Zrnko se pak strčilo

do miniaturní lahvičky se šňůrkou na krk. Překvapivé bylo, že to psala jen tak od ruky kaligrafickým písmem a ani nepotřebovala zvětšovací sklo.

Po setmění jsme ještě všichni vyrazili do obchodní části, kde jsou natěsnány mrakodrapy. Především jsme se chtěli podívat na Petronas Tower, dříve nejvyšší budovu na světě. Vše bylo perfektně nasvícené a neskutečně vysoké. Ale nahoru jsme nakonec nejeli – jednak to bylo hnusně drahé, jednak už zbývalo málo času. Takže jsme se raději dívali na laserovou show dole u bazénu.

Jeskyně Batu

Posvátné jeskyně Batu leží kousek za městem. Jeli jsme tam městským rychlovlakem. Překvapení – diskriminace naruby: ve vlaku jsou i vagony „for ladies only“. Nesmí do nich ani manželé oněch ladies.

V jeskyních a okolí jsou hinduistické svatyně. I když to našinci připomíná spíše pouť, místní to berou velmi vážně. Jde o čtvrté nejposvátnější místo v Malajsii, ta ještě důležitější jsou v Penangu a Melace (a taky jsme je navštívili). Centrem je obrovská pozlacená socha boha Murugana (čeho se ho božství týká, nevím, ani jeho jména není jednoznačné). Druhým centrem je pro všechny věřící vysoké strmé schodiště, vedoucí k samotné posvátné jeskyni, zdálky připomínající barevný vzorník. Už jeho zdolání vám zlepší karmu. V samotné jeskyni je chrámů několik, další jsou dole. Hinduisté stoupali po schodech i s dětmi. Hodně z nich měla vyholenou hlavu

pomazanou nějakou žlutou hlinkou nebo blátem, což se týkalo i některých, většinou starších, žen. Naštěstí ne všech, viděl jsem několik krásných Malajek v barevných sárí. Slušelo jim to velmi. Buďto byly celé mládí cvičeny ve vznešené chůzi, nebo za mlada nosily džbány vody od studny na hlavě.

Další atrakcí byly posvátné opice, které žebraly o pamlsky, někdy dost agresívně. Mírumilovně se tvářící opice mají pořádné zuby a neváhají kousnout. A samozřejmě zástupy čínských turistů neúnavně mačkajících spouště svých mobilů.

U stánků jsme si také koupili jackfruit, který jsme tu viděli vůbec poprvé. Jackfruit je největší ovoce na světě. Plod je obrovská ostnatá zelená koule asi tři čtvrtě metru v průměru, uvnitř jsou menší žluté plody, asi jako větší meruňky, mající pecku. Chuťově ale není nic moc.

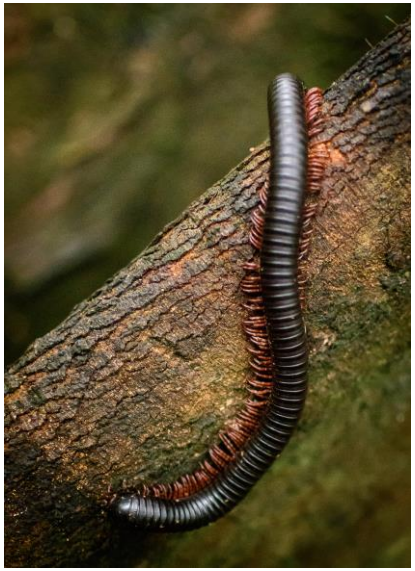

Po krátké procházce, bylo už dost pozdě, jsme ještě zašli do Muzea islámského umění. Bylo nad očekávání zajímavé. Především demonstrovalo, kolik peněz islám na šíření víry po světě investuje. Ukázala to třeba nádherná výstava architektonických návrhů nových mešit. Také sbírky šperků, zbraní, oděvů a dalších částí užitého umění jsme prohlíželi dlouho, až do zavírací hodiny.

Venku se mezitím přihnal monzunový lijavec, naštěstí teplý a vlastně příjemný. Zašli jsme ještě na kávu a na nákup něčeho k snědku. Pěkně jsme se vyspali.

Džungle podruhé

Z Kuala Lumpur jsme cestovali postupně několika mikrobusy do pralesní rezervace Taman Megara, nejstaršího a nejhustšího pralesa zde v Malajsii, starého prý přes sto milionů let. (To číslo se mi tedy moc nezdá, podnebí se měnilo a za tu dobu bylo několik desítek ledových dob, ale nevadí.) Cesta do pralesa byla nejistá, byly zde záplavy, ale nakonec voda trochu opadla a my mohli jet. Jen původně plánovanou plavbu lodí nakonec kvůli povodni nahradil mikrobus.

Bydlíme v příjemném rezortu, máme verandu se stolečkem a křesílky, a taky přestalo pršet. Předtím jsme (tedy hlavně Jiří, který koupil i příslušnou láhev místního rumu) nezapomněli pogratulovat Alče k sedmdesátinám. Asi jsme nějak načichli místními muslimskými mravy – nedaří se nám láhev vypít.

Vlastní rezervace je na druhé straně rozvodněné řeky, místní Cháron se ale nebál a ve své vratké loďce nás bezpečně převážel sem a tam. Do džungle jsme zamířili až před

setměním s tím, že teprve potom zvířata vylezou. No, vylezly jen pijavice. A taky jedna velikánská stonožka a veverka. V džungli bylo ticho a nefoukal ani větřík, jen občas bylo slyšet ptáky. Zato jakmile se setmělo, začal koncert či spíše pořádný kravál, který dělaly cikády nebo něco takového. Bylo to hlasité skoro jako cirkulárka.

Potmě nebylo vidět skoro nic, mimo pár světlušek, hojnosti světélkujících hub a očí několika pavouků. Světlo našich čelovek všechno živé spolehlivě zaplašilo, ale bez nich se klopýtání mazlavým blátem přes liány a kořeny neobešlo. Když jsme vyšli na světlo, viděl jsem na břichu košili od krve jako při průstřelu. Pijavice sály velmi vychovaně, nepálilo to ani nesvědilo. Ještě jsem na sobě našel další tři. Nepříjemné bylo, že krev, kterou pijavice naředily, aby se nesrážela, z ran tekla a tekla pořád dál. Ještě několik hodin jsem utíral kapky, než jsem mohl vlézt do postele.

Hned po snídani v rezortu (byla v ceně) následovala další procházka po džungli, tentokrát za světla. A bylo se na co dívat. Exotické stromy vysoké přes padesát metrů měly své ploché kořeny roztažené jako vzpěry, listy veliké jako naše lopuchy patřily k těm malým. Napřed jsme v tíživém dusnu vystoupali na vyhlídkový kopec po blátivé stezce a pěkně se zapotili. Tohle byla úplně jiná džungle než ta, co jsme absolvovali v Thajsku. Spousta zajímavostí, bohužel zelené příšeří a občasné mírné přeháňky komplikovaly focení. Vrcholem dne byla procházka v korunách stromů „Canopy Walk“. Neskutečně působivé. Asi dvě stě padesát metrů dlouhá visutá lanová lávka v korunách nejvyšších stromů poskytovala úžasné pohledy.

Odpoledne polovina z nás odplula navštívit domorodou vesnici. V pralesních rezervacích žije v Malajsii ještě 17 divokých kmenů, z toho 10 na Borneu. Každý kmen má přibližně 4000 příslušníků a má vlastní jazyk. Kmeny si vzájemně moc nerozumějí. Domorodci jsou tmaví a kudrnatí, připomínají Australce. Vesnici tvořilo pár bambusových chýší, v nichž žilo asi čtyřicet lidí, dílem nahých (děti), ale většinou v texaskách (muži) nebo barevných sukních.

Domorodci mají dovoleno lovit v rezervaci. Stát je trochu dotuje, třeba mají loď k cestování po řece, nebo poukázky na jídlo. A také mají peníze od turistů. Mají kuriózní zvyky. Když vyloví všechnu zvěř v okolí vesnice, prostě se sbalí a celou vesnici postaví znovu o deset kilometrů dál. Prostě tou džunglí kočují. A když někdo zemře (normálně se dožívají okolo sedmdesáti let), vysadí mrtvolu na strom a celou vesnici posunou o pět kilometrů dál. Zpátky se vrátí až tak za čtyři roky.

Domorodci nám předvedli, jak rychle dokážou třením dřev rozdělat ohen – skutečně za méně než minutu oheň plápolal. Loví foukačkami. Šipky dovedou vyrobit velmi rychle, jak nám názorně předvedli. Všechno najdou v džungli – na stromech tam dokonce roste šmirglpapír, pěnový materiál i lepidlo k jeho nalepení. A taky paralyzující jed, do něhož namáčejí šipky, když loví větší zvířata, třeba opice. Dostřel je asi čtyřicet metrů. Štěpíkovi jsem jednu dětskou pořídil.

Samotná vesnice byla malá, jen asi šest chýší. Zato hodně odpadků všude kolem a plastů, které nahradily v řadě případů tradiční bambus.

Dnes nebyly žádné pijavice a (snad díky repelentům, vyvinutých pro US Army) ani žádní komáři.

Melaka

Dalším cílem našeho cestování byla Melaka. Z džungle jsme do tohoto pozůstatku zašlých koloniálních dob dojeli vcelku pohodlným, i když hlučným autobusem po křivolakých okreskách. Míjeli jsme vesničky připomínající divoký Západ, všude okolo byly plantáže olejových palem, husté asi jako naše smrkové lesy.

Melaka má bohatou historii zahrnující postupně piráty a čínské, malajské, portugalské, holandské a nakonec britské obchodníky. Také byla sídelním městem malajského sultanátu. Mísí se tu vlivy čínské, indické a islámské tradice a tomu odpovídá i její architektura, i když původní portugalské a

hlavně britské koloniální čtvrti města se dávno přeměnily na čínské obchody. Mohlo by to být docela rázovité a malebné město, kdyby vždy něco rušivého nepřebývalo: tu šílená změť elektrických drátů, jinde zase kapající klimajednotky nebo svařované mříže přede dveřmi (starobylými a krásnými). A pokud nic nevadí ani neschází, alespoň tam parkuje nějaké auto.

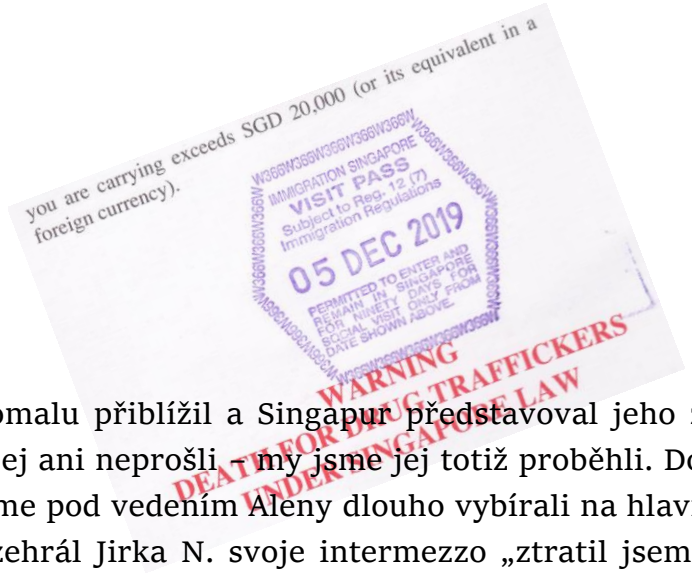
Po setmění se Melaka mění v cosi jako nepovedený Disneyland. Městem projíždějí rikši naložené čínskými turisty a předhánějí se, kdo více svítí, bliká a hlavně hlasitěji vyhrává kolotočové hity indické, čínské a americké popmusic. Na promenádě okolo řeky, po níž plují neforemné výletní lodě, rovněž osvětlené jedovatými neony, produkují hudebníci další kravál. Jediné, co se mi líbilo, byla replika starobylé portugalské lodi, která tu kdysi ztroskotala. Bohužel, je součástí námořního muzea, které už bylo zavřeno. I když se, vytažená na břeh, zdála strašně veliká, byla to podle dnešních měřítek malá kocábka, ne větší než Kolumbovy lodě.

Večeříme dost mizerně v indické restauraci. Na Alešovo doporučení jsme také vyzkoušeli místní specialitu – strašně sladkou směs fazolí, kukuřice, želé a ještě čehosi neurčitého s ledem. Hnus fialový. Raději jsme prchli do hotelu. Ale ani tam jsme neměli klid. Otevřenou ventilačkou z koupelny šel jednak kravál z ulice, jednak komáři. Ráno odjíždíme do Singapuru.

Singapore

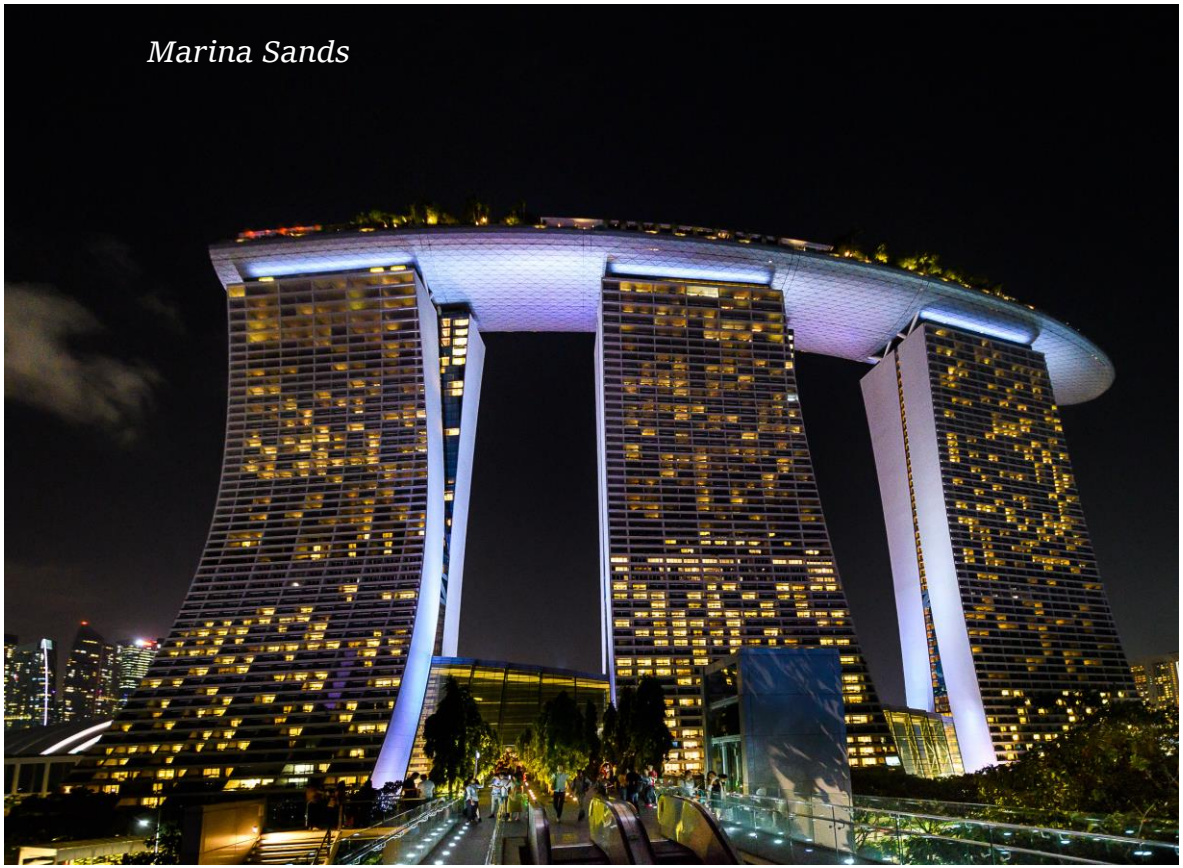

Konec našeho putování se pomalu přiblížil a Singapur představoval jeho zlatou tečku. Bohužel jsme tu pobyli jen velmi krátce a vlastně jsme jej ani neprošli – my jsme jej totiž proběhli. Dorazili jsme z Melaky okolo oběda. Po jídle v místní jídelně, kterou jsme pod vedením Aleny dlouho vybírali na hlavní ulici u hotelu z široké nabídky víceméně stejných možností, rozehrál Jirka N. svoje intermezzo „ztratil jsem pas“. Všiml si toho až před hotelem, takže jsme se vrátili a bedlivě prohledali cesty, kudy šel, a ptali se v hotelech, zda jej někdo nenašel. Nakonec to dobře dopadlo, Jirka ho našel ve svém kufru.

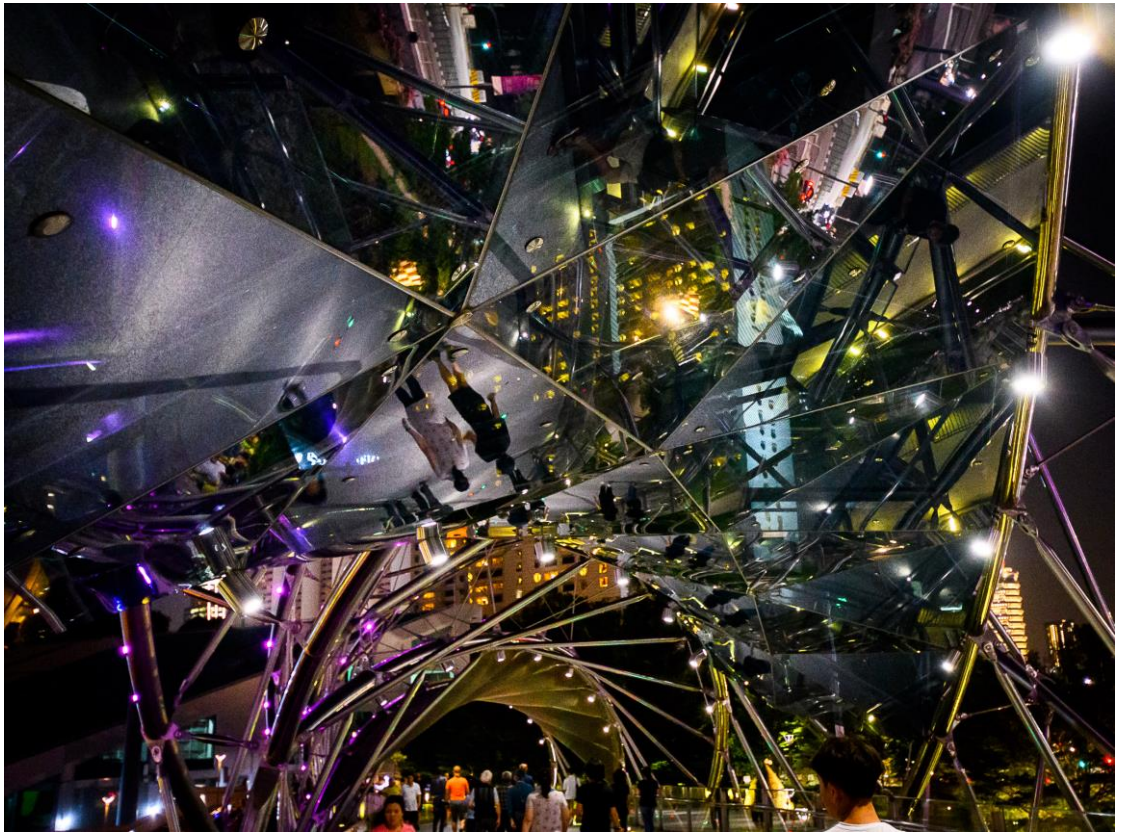
Singapur samotný je nesmírně čistý a upravený, žádní bezdomovci nebo žebráci, i stánků s cetkami je minimum. Žádné vřeštící rikši a i turisté se chovají slušně a potichu. Také metro je rychlé a čisté – a jmenuje se SMRT.

Večer byla na programu prohlídka mrakodrapů. Z vyhlášené terasy futuristického hotelu Marine Sands, kam nás Aleš nadirigoval přesně v okamžiku blue hour, se krásně fotilo celé panorama Singapuru, moře plné nákladních lodí čekajících před přístavem a také osvětlené proslulé zahrady na opačné straně. Architekti se tu pěkně vyřádili.

Marina Sands

Dole u řeky mezi zátokou a muzeem Arts and Science ve tvaru lotosového květu se večer konala laserová vodní show s hudbou. Chvíli jsme tu poseděli a pak se ještě ne chvíli vydali do botanické zahrady s osvětlenými artefakty, dost kýčovitého charakteru, jejichž význam či smysl nám unikal. Ale prošli jsme poctivě celé nábřeží a skončili až u lva, symbolu Singapuru, chrlícího vodu. Do hotelu jsme se vrátili až po jedenácté večer pořádně utahaní.

Most k Arts and Science Museum byl inspirován DNA

Zítřek už bude dnem odletu domů. Vše jsme sbalili a nachystali, nepotřebné věci, jako moje sešlapané sandály, vyhodili. Jelikož letadlo odlétalo až v noci, měli jsme na poslední procházku městem ještě celý den.

Na programu byl nejprve chrám budhistický – velmi slavný, neboť tu je uložena relikvie, Budhův zub. Jsou tu desetitisíce sošek Budhy, zlato všude. Pak chrám hinduistický a čínská čtvrt – zajímavý kontrast mezi upravenými domky a za nimi se týčícími mrakodrapy. Následovala koloniální čtvrt, která si zachovala původní architektonický ráz, přestože dnes v ní žijí hlavně čínští obchodníci.

Na oběd jsme se stavili poblíž centra, v hlučné a přecpané tržnici, obsazené obědvajícími mladými kravaťáky z mrakodrapů stojících poblíž. Prý to má být památka UNESCO – no nevím. Po obědě jsme došli až k Marine Sands Bay, kde jsme už byli včera večer. V Museum of Arts and Science (to je ten futuristický lotosový květ, který včera večer tak pěkně nasvítili) jsme si dali výbornou kávu a šli do botanické zahrady. Spousta plastik, zákoutí, exotických stromů a rostlin všech možných druhů. Málo lidí a upravené zahrady dle různých stylů – japonská, indická, vietnamská a samozřejmě i čínská.

小文大品
素食
VEGETARIAN
齋
素食
VEGETARIAN
KNOCKERS
PUB
mySpa
be pampered
黃耀南藥行
금강원
Gum Gong Won
金江園
风波庄酒家
Chinese Food
錢幣古玩
味香園

Epilog

Večer ještě rychle na hotel, do sprchy a na letiště. Let do Dubaje s Emirates nebyl nic moc, Boeing 777 nás zklamal. Servis pomalý, jídlo mdlé, místo těsné a klima jedoucí naplno. Naštěstí jsme se mohli zachumlat do našich péřovek. V Dubai jsme byli na čas, ještě před rozbřeskem. Usazujeme se na pohodlných sedačkách s výhledem na letiště a kamsi do pouště a pospáváme. Pak vyšlo slunce a v dálce se rozzářila jehla nevyšší stavby na světě. V ranním slunci se Bujr Khalifa Tower blýskala jako rtuť.

Airbus 380 do Prahy už byl mnohem pohodlnější. Více místa, lepší jídlo i víno. Jen ta mrazivá klimatizace... V Praze nečekalo žádné překvapení. Na nádraží předražené bagety, vlak má zpoždění - jsme doma. V Brně nás Jirka obětavě odvezl až domů. Kupodivu dům stál na svém místě, byt nebyl vykraden a postel byla rovná a měkká... dokonce do ledničky Hanka dala něco k snědku. Všude dobře, doma nejlépe!

Suchá čísla

Díky Sváťovi máme přesný přehled o cestě:

Každá země měla svou měnu *– pánbůh zaplať za euro!*

Thajsko	*- bath (THB)*	*1 THB = 0,8 Kč*
Laos	*- kip (LAK)*	*1.000 LAK = 2,6 Kč*
Malajsie	*- ringit (MYR)*	*1 MYR = 5,5 Kč*
Singapur	*- dolar (SGD)*	*1 SGD = 17 Kč*

Během pobytu jsme:

- *vystřídali 17 různých hotýlků a ubytování*
- *použili 80 dopravních prostředků (nepočítám slona) těchto typů:*
  - *5 x letadlo*
  - *18 x loď*
  - *6 x vlak*
  - *8 x autobus*
  - *21 x minibus, taxi*
  - *7 x Pick up, tuk-tukk*
  - *7 x metro*
  - *8 x bus MHD*

- vyjádřeno v kilometrech

letadlem	*22.000 km*
vlakem	*500 km*
lodí	*350 km*
bus atp.	*2.900 km*

Účastníci zájezdu:

Svaťa a Dana Kutějovi
Jirka a Dagmar Vondálovi
Jirka a Alena Neumanovi
Martin a Zuzka Rybákovi
Pepa a Katka Dvořákovi z Měřína
Jindra z Ústí n.L.
Ceplovi z Brna

a

vedoucí Aleš Rajský z Karlových Var

beautiful
London
Five o'clock